itua

nro 4/2014 ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti

Maitotila: TUOTOSSEURANTA UUDISTUU 2015 s.12

Prinsessa on 150-tonnari **5**

Toisena eteläpohjalaisena lehmänä

Tuleva ohjelmakausi **8**

Uuden ohjelmakauden rahoitus

Tietotaitoa hain ja sain **16**

Kaikki palvelut saman katon alta

5

PRINSESSA

Eteläpohjalainen 150-tonnari

7

Ensin viljelysuunnitelma,

SITTEN LANNOITTEET

12

TUOTOSSEURANTA

Uudistus vuonna 2015

22

RUOKAKOULUSTA
uusia elämyksiä!

4

JOULUPÖYTÄÄN
Uskallatko poiketa perinteistä?

itua Pro Agria Etelä-Pohjanmaa

TÄSSÄ NUMEROSSA

3 **PÄÄKIRJOITUS**
Onnistutko tilasi johtamisessa?

4 **AJANKOHTAISTA**
Pannu kuumana 2. joulukuuta

6 **KOLUMNI**
Tarvitahanko tätä ny enää?

8 **AJANKOHTAISTA**
Ohjelmakauden rahoitus

10 **HANKKEET**
Brittiasiantuntija vieraili Suomessa

12 **TUOTOSSEURANTA**
Uudistus vuonna 2015

14 **NURMI**
Parhaimmat rehusadot

17 **KASVI**
Tietotaitoa etsin ja löysin

18 **TUKITAULUKOT**
Veikolta terveisiä!

20 **LUOMU**
Terveiset Istanbulista

23 **YHTEYSTIEDOT**
Ota yhteyttä asiantuntijoihimme

ITUA-LEHDEN TOIMITUS

ITUA NO. 4/2014 PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA
Itua -lehti on ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti. Lehden painos 10 000. Lehti ilmestyy neljästi vuodessa.Valmis aineisto toimitetaan ensisijaisesti sähköisesti osoitteeseen: itua@proagria.fi. Lisätietoja voitte kysellä toimitussihteeriltä.

LEHDEN JULKAISIJA ProAgria Etelä-Pohjanmaa Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki | puh. 06 416 3111 | fax 06 416 3448 | www.proagria.fi/ep · **PÄÄTOIMITTAJA** Hannu Haapala | p. 043 825 2805 | hannu.haapala@proagria.fi · **TOIMITUSSIHTEERI** Miia Lenkkeri-Tamminen | puh. 0400 159 118 | miia.lenkkeri-tamminen@proagria.fi · **VALOKUVAAJA** Jarmo Vainionpää | puh. 040 569 5404 | jarmo.vain@netikka.fi · **ILMOITUSMYYJÄ** Seppo Laitila | puh. 0400 954 747 | mainosseppo@netikka.fi · **TAITTO JA GRAFIIKKA** Mediaporras Oy | www.mediaporras.fi

PÄÄKIRJOITUS

Onnistutko tilasi johtamisessa?

SYKSYN SADONKORJUUN JÄLKEEN on jälleen aika keskittyä muihin tärkeisiin tehtäviin. Ensi vuoden suunnittelu on nyt erityisen tärkeää. Markkinoiden epävarmuus ja tukien maksun ennustettu viivästyminen edellyttävät ennakointia. Maksuvalmiuden parantaminen vaatii aktiivisia toimenpiteitä.

TILAN ONNISTUNUT JOHTAMINEN vaatii runsaasti hyvälaatuista tietoa. Mielestäni päätökset voivat olla vain niin hyviä kuin niiden takana olevat taustatiedot ovat. Yrittäjän osaaminen on keskeinen menestyksen avain, joten omasta kouluttautumisesta kannattaa pitää huoli. Kaikkeen tarvittavaan tiedonhankintaan ei kuitenkaan kannata käyttää omaa aikaa, vaan työn voi ulkoistaa. Tällöin on tietenkin osattava valita oikea palveluntarjoaja, johon voi luottaa.

PROAGRIA KEHITTÄÄ AKTIIVISESTI tiedon keruuseen ja hyödyntämiseen liittyviä palvelujaan. Palveluja on tarjolla sekä talouden ja tuotannon seurantaan että niiden kehittämiseen. Talouspalvelumme perustuvat tilipalveluidemme tuottamaan taloudelliseen tietoon. Konsultoiva tilitoimisto -palvelu rakentuu tämän perustiedon varaan. Kun taloustilanne on selvillä, sitä voidaan yhdessä kehittää haluttuun suuntaan.

SAMALLA PERIAATTEELLA TOIMII ProAgrian uusi lypsykarjatilojen tuotannonohjauspalvelu, joka perustuu tuotosseurantaan. Uudistus on tarpeen, koska viljelijöiden tarpeet muuttuvat. Maidontuotantoa laajennettaessa tuotannonohjauksen tarve korostuu. Tuotostietojen on silloin oltava helposti saatavissa, niiden pitää olla oikeita ja ajantasaisia. Siksi myös koelypsyjen tekemiseen on saatavilla apua. Uudistuvasta palvelusta on tässä lehdessä lisää tietoa.

KUVAAMANI VAATIVAT TUOTANTOTALOUTEEN ja tuotannonohjaukseen liittyvät palvelut edellyttävät laajaa osaamista. ProAgria Etelä-Pohjanmaan erikoistuneet asiantuntijat toimivatkin tiiviissä yhteistyössä keskenään. Vahvuutemme on toimiva joukkuepeli asiakkaan eduksi!

Talvea vielä odotellessa,

Hannu Haapala

HANNU HAAPALA
toimitusjohtaja
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

PARI SANAA KANNESTA

Tuotosseurannan ohjesääntö, palvelut ja hinnoittelu uudistuvat vuoden 2015 alussa

Jatkossa voit poimia valikoimasta juuri itsellesi sopivan palvelun. Lue lisää keskiaukemalta ja osallistu maakunnallisiin Tuotosseuranta uudistuu -tilaisuuksiin.

Ruokinnan suunnittelulla tulosta

Nyt on aika miettiä Ruokinnan ohjauspakettia ensi vuodelle. Kysy lisää kotieläinasiantuntijaltasi tai minulta.

Anne Niinistö, asiantuntija, ruokinta, maitotilat, 043 825 0522

PANNU KUUMANA 2.12.

Tule ProAgrian Suupohjan palvelupisteelle Logistiaan kahville
Ti 2.12.2014 klo 10 – 15.00

Puhutaan yhdessä sinua askarruttavista verotusasioista. Paikalla ProAgrian asiantuntijoiden kanssa myös verohallinnon edustajia.

HALUATKO KIRJANPITOA SELKOKIELELLÄ?

ProAgria Tilipalvelu on vastaus sinulle, joka haluat kirjanpitäjältäsi selkeitä vastauksia ja hyviä neuvoja.

Meillä sinua palvelevat ajan hermolla olevat kirjanpito-osaajat. Toimimme ripeästi ja olemme helposti tavoitettavissa.

Ota yhteyttä ja räätälöidään juuri sinulle sopiva tilipalvelupaketti:

TIMO PAJULA
palvelupäällikkö, SPV-, tili- ja yrityspalvelut, **040 503 2650**

TUOTOSSEURANTA UUDISTUU 2015

Suomalainen tuotosseuranta uudistuu vuoden vaihteessa. Kuinka se koskee sinun maitotilaasi? **Lue lisää keskiaukeamalta.**

Kuvassa oikealla:
Maitoasiantuntijamme **Arja Kujala** esittelee uutta tuotosseurantaa **Auli ja Antti Mäkelälle.**

KYSYIMME: MILLOIN YRITYSTOIMINTA KANNATTAA MUUTTAA OSAKEYHTIÖKSI?

HARJOITAN MAATILAN OHESSA TOIMINIMELLÄ KONEURAKOINTIA. T: YRITTÄJÄ SUUPOHJASTA

PROAGRIA YRITYSPALVELUT VASTAA:

YHTIÖITTÄMISEEN PÄÄDYTÄÄN YLEENSÄ YRITYKSEN TOIMINNAN LAAJENEMISEN MYÖTÄ. Suunnitelmissa saattaa olla suuret investoinnit, yhteistyön lisääntyminen/tiivistyminen yhteistyökumppaneiden kanssa tai verotettavan tulon kasvu ja tästä seurauksen korkea verotus. Yhtiöittämisellä halutaankin useimmiten turvata yksityisomaisuus, hallita paremmin liiketoiminnan riskejä tai tavoitella verosäästöjä.

MITÄÄN YLEISPÄTEVÄÄ VASTAUSTA SIIHEN, koska yhtiöittäminen on ajankohtaista, ei ole vaan asia on arvioitava yrityskohtaisesti. Valintaan vaikuttavat asiat pitää analysoida huolellisesti. Hyvä lähtökohta on liiketoimintasuunnitelman päivittäminen tulevaisuutta silmällä pitäen. Talouslaskelmat ovat yksi keskeinen osa selvittäessä yhtiöittämisen kannattavuutta ja vertailtaessa eri vaihtoehtoja.

PRO-AGRIA YRITYSPALVELUT ON SELVITTÄNYT JA TOTEUTTANUT YRITYSASIAKKAILLEEN lukuisia erityyppisiä yhtiömuodon muutoksia. Parhaimpaan lopputulokseen päästään riittävän perusteellisella suunnittelutyöllä ja varaamalla sille riittävästi aikaa. Hyvä keino päästä pohdinnoissa alkuun on käydä ProAgrian yritysasiantuntijan kanssa tulevaisuuskeskustelu. ■

KYSY LISÄÄ:

YRITYKSET

Kari Kallioniemi
erityisasiantuntija, yrityspalvelut
0400 267 384

Satu Kallioniemi
asiantuntija, Yritys- ja tilipalvelut
040 848 7759

MAATILAT

Olavi Kuja-Lipasti
erityisasiantuntija, yhtiöittäminen, omistajan vaihdokset, verotus
040 127 2420

UUDET KASVOT

AGROLOGI PÄIVI PALONEVA on aloittanut kotieläintuotannon asiantuntijana. Työskentelyalueena Palonevalla on Järviseutu.

Päivi Paloneva
asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat
ProAgria Etelä-Pohjanmaa
043 825 6327

PRINSESSASTA TOINEN ETELÄPOHJALAINEN 150-TONNARI

Prinsessa-lehmä saavutti syksyllä 150 000 maitokilon rajan. Se on Etelä-Pohjanmaan toinen ja Kauhajoen ensimmäinen 150-tonnari. Prinsessa on **Maarit ja Timo Hakolan** lehmä. Tällainen on prinsessa: ”Prinsessa on lauman ensimmäisenä laitumelta lähdettäessä navettaan. Sen ei tarvitse puskea muita, kun se pään heilautuksella kertoo asemansa yksinvaltiaana. Vain tytär Hessa uskaltaa ohittaa Prinsessan jonossa.

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA ONNITTELEE Maarit ja Timo Hakolaa Prinsessa 150-tonnarista.

PRINSESSAN MIELESTÄ lypsimet on joskus väärin kiinnitetty, jolloin se lypsäjän käännettyä selkänsä nostaa jalkansa keskuskappaleen päälle. Märehtiminen jatkuu muina ”lehminä”, kun hoitaja protestoi lypsinten sotkemista. Laitumelle lähdettäessä Prinsessa tarkistaa: olisiko joku jättänyt väkirehua syömättä. Sillä on valtava syöntikyky ja se syö mielellään muidenkin jauhot. Oman ohrakauraseoksen lisäksi tarjolla on puolitiivistettä ja kivennäisiä.

PRINSESSAN LEMPIRUOKAA on porkkana. Porkkanan lajittelujätettä Timo-isäntä hakee paikalliselta porkkanan viljelijältä. Timotei-nurminatasäilörehu säilötään siiloihin ja syksyllä annetaan raiheinäpyöröpaaleja ennen siilojen avaamista. Säilörehua on vapaasti tarjolla lehmille.

PRINSESSA ON OLLUT hyvin terve lehmä. Se sairasti poikimahalvauksen ensimmäisen kerran vasta lähellä satatonnarin saavutusta 2010, jolloin sille kutsuttiin ensimmäisen kerran eläinlääkäri. Kuumeisen utaretulehduksen se sairasti 2011, kun sitä yritettiin väkisin umpeen 38 maitokilosta. Tämän takia poikimavälin on annettu pidentyä.

VIIME SYKSYNÄ sillä oli keuhkotulehdus. Vaikka se on harvoin sairastanut, se kammoaa lääkitystä. Jos hoitajalla on pullo kädessä rehupöydällä, Prinsessa painaa pään alas piiloon välttääkseen hoidon.

HYVÄT JALAT ovat yksi kestävyyden edellytys. Pitkä laidunkausi ja säännöllinen sorkkahoito ovat auttaneet hyvään jalkaterveyteen. Prinsessan sisko Onnetar on lähentelemässä myös 150 tonnarin titteliä.

KESTÄVÄT LEHMÄT OVAT PERSOONIA, joista on vaikea luopua. Hakolan 35 lehmän karjassa on panostettu lehmien pitkäikäisyyteen, jolloin on voitu myydä hiehoja muille. Kaiken ammattitaitoisen hoidon, ruokinnan, terveydenhuollon ja jalostuksen lisäksi tarvitaan onneakin, että näihin saavutuksiin päästään. Ehkä Prinsessan hyvä omanarvontunto on yksi pitkän iän salaisuus: ”Se on nimensä mukaisesti Prinsessa ja muut ovat hänen alamaisiaan.” ■

AULI YLI-RAHNASTO
asiantuntija
kotieläintuotanto, maitotilat
040 526 2467

FAKTAA

- Prinsessa on syntynyt 14.12.2001.
- Emä on Mimmi ja isä V. Bojer Tv.
- Poiki ensimmäisen kerran vajaa kaksivuotiaana.
- On poikinut yhdeksän kertaa ja saanut viisi lehmävasikkaa. Kymmenes kerta tulossa.
- Keskituotos yli 13 700 kg/vuosi. Päivässä on herunut jopa 62 kg maitoa.
- Laiduntaa keskikesällä yötä päivää ja syksyllä päivisin.

LUOMUTAVALLA TUOTTAMINEN UUDELLA OHJELMAKAUDELLA

JÄRJESTÄMME VIISI LUOMUTILASUUTTA helmikuussa luomuun ja uuteen ohjelmakauteen liittyen.

TILAISUUDET OVAT SEURAAVASTI:
01.02.2015 Kauhava
09.02.2015 Kauhajoki
17.02.2015 Alajärvi
18.02.2015 Tuuri
20.02.2015 Seinäjoki

AJAT JA PAIKAT ilmoitetaan lähempänä tilaisuuksia. Seuraa kotisivujemme tapahtumapalstaa osoitteessa **www.proagria.fi/ep**.

TILAISUUKSISSA AIHEINA tukiasiat uudelle ohjelmakaudelle, luomuasetusten muutostyöt ja uudet kuviot, Neuvo 2020, tuottajatietojen dokumentointi luomutarkastuksiin sekä alhainen jalostustoimista. ■

Tervetuloa mukaan!

KYSY LISÄÄ:

Maria Ikola
040 761 9770, maria.ikola@proagria.fi

Ulla-Maija Leskinen
040 504 5591, ulla-maija.leskinen@proagria.fi

Erkki Vihonen
040 678 7689, erkki.vihonen@proagria.fi

TARVITAHANKO TÄTÄ NY ENÄÄ?

PUHEENVUORO - ITUA 4/2014
LIISA VUORELA

ENSIMMÄINEN VUOSI UUDESSA NAVETASSA alkaa olla vähää vaille täynnä. Uuden opettelua on piisannut, mutta kaikesta on selvitty. Suurin ansio siitä ehdottomasti kuuluu omalle perheelle kaikissa kolmessa polvessa, sekä loistavalle työporukalle harjoittelijoineen, kiitos!

UUTTA ON OLLUT JA ON TULOSSA myös tuotosseurannan puolella. Yksi ehdottomasti parhaista muutoksista oli näytepullojen vaihtuminen viivakoodipulloiksi. Kaksi hommaa viivästänyttä kohtaa on jäänyt niitten myötä unholaan. Näytteenoton aloitus sujuu nopeasti ilman turhaa purkkien kansien aukomista, sillä pullot ja kannet toimitetaan erillään. Ne ”jossain hyvässä tallessa” olevat tarrat korvautuvat jo valmiina olevilla viivakoodeilla. Ensimmäisellä, ja tunnustan, vielä toisella ja kolmannellakin kertaa kävi reipas asiantuntija pullot koodaamassa. Sen jälkeen uskalsin itse avata tallennusohjelman ja tarttua viivakoodinlukijaan, siihen samaan ahkeraan piippaajaan, joka rakentamisen aikana tuli kovin tutuksi laskuja maksaessa. Pullo ja lehmän tiedot yhdistyvät tietokoneen suojasiollisella avustuksella. Purkit matkaan kohti Seinäjokea ja yleensä jo parin päivän sisällä tiedot on luettavissa netin kautta. Omassa navetassa olen kokenut tämän yksilönäytteistä saatavan tiedon kullanarvoiseksi. Yksösasia on listauksesta aina tarkistaa solutilanne. Kaikki yli 300 tuhannen soluttajat lättypannuillaan lukkoparressa ja jos aihetta niin yksilönäyte utaretulehduksen selvittämistä varten lähtee matkaan. Lokakuun analysointien perusteella kuusi lehmää tarkastettiin lättypannulla, niistä kaksi näytettä lähetettiin ja yksi antibioottikuuri tarvittiin. Seuraavaksi huomio kiinnittyy pitoisuuksiin. Maitolitran hinnoittelu-perusteet taitavat olla muun maailman mukana menossa enemmän pitoisuuksista maksun suuntaan, joten jalostuksellisesti tärkeää tietoa on käytettävissäsi.

TUOTOSSEURANNAN TULEVAN UUDISTUKSEN myötä on meillä tiloilla useita vaihtoehtoja siihen, kuinka usein koelypsy tehdä. Tapahtuupa koelypsy, eli maitomäärien mittaaminen sitten kahden, neljän, kuuden tai kahdeksan viikon välein, on siitä saatava lehmäkohtainen tieto kehittävälle maitotilalle tarpeellinen. Näytteiden lähetysmäärän saa jokainen itse valita, vähimmäismäärän ollessa kuusi kertaa vuodessa. Kehittyneitten analysointimenetelmien kautta tuotosseurannan näytteistä on tulevaisuudessa mahdollista saada, ainakin Valion toimesta, myös tietoa utaretulehdusbakteereista sekä varmistaa tiineys istukkahormooni pitoisuuden mittauksella. Oivallisia lisätyökaluja tulossa käyttöön!

JA TARVITAANKO ME TUOTOSSEURANTAA, kuten otsikossa jo kyselinkin? Edellä olevien faktojen perusteella, KYLLÄ! ■

HYÖDYNNÄ UUTTA NEUVO 2020 -MAATILOJEN NEUVONTAJÄRJESTELMÄÄ

Ensi vuoden alusta alkaen viljelijän on mahdollisuus saada suunnitelmia, selvityksiä ja kartoituksia maatilan ympäristökysymyksiin, kasvinsuojeluun, eläinten hyvinvointi- ja terveysasioihin, energiatehokkuuteen ja luomutuotantoon.

Kyseessä on Neuvo 2020 -maatilojen neuvontajärjestelmän palvelutarjonta, joka korvaa nykyisen tilaneuvontajärjestelmän. Samalla se laajenee merkittävästi nykyisestä. Esimerkiksi energiasuunnitelmien laadinta siirtyy tämän järjestelmän alle. Neuvontaa tarjotaan Neuvo 2020 -järjestelmän puitteissa myös luomutuotantoon, integroituun kasvinsuojeluun, erilaisiin ympäristökartoituksiin ja uusien ratkaisujen testaamiseen - innovaatioihin - sekä eläinten hyvinvointi- ja terveyskysymyksiin.

NEUVONTAA SAA HALUAMASTAAN AIHEALUEESTA omien tarpeiden ja lähtökohtien mukaan. Neuvonnan voi tilata itse hallinnon järjestelmästä tai kysyä suoraan palvelun tarjoajilta. Neuvontaa voi käyttää samasta aihealueesta useamman kerran ohjelmakauden aikana.

VIISI FAKTAA

- Neuvo 2020 -maatilojen neuvontajärjestelmästä
- Asiantuntijapalveluun on käytettävissä 3500 euroa ohjelmakauden aikana.
- Neuvonta on maksutonta viljelijälle.
- Neuvo 2020 korvaa nykyisen tilaneuvontajärjestelmän.
- Tarjolla neuvontaa koko ohjelmakauden ajan, vuosina 2015–2020.
- Neuvonta on luottamuksellista ja erillään tarkastuksista.
- Hyödynnä ProAgrian asiantuntijoiden osaaminen tuki. Kysy lisää omalta asiantuntijaltasi!

VARMUUTTA, OPTIMOINTIA JA VERKOSTOJA. Neuvonnan avulla saa varmuutta ja oikeellisuuden tarkistamista ehtoihin ja säädöksiin sekä vaatimusten ymmärtämiseen ja noudattamiseen käytännössä. Neuvonnassa tehdään myös kartoituksia ja selvityksiä, joka voi herättää kiinnostusta tilalle soveltuviin uusiin ympäristötoimiin, energiaratkaisuihin ja hyvinvointitoimenpiteisiin.

NEUVONTAJÄRJESTELMÄN kautta tarjottava neuvonta on luottamuksellista ja selvästi erillään tarkastuksista. Maatilojen neuvontajärjestelmän neuvojat on hyväksytty järjestelmään pätevyyden, koulutusten ja tentin kautta. Neuvontaa tarjotaan vuoden 2015 alusta koko ohjelmakauden ajan eli vuosina 2015–2020. Viljelijällä on mahdollisuus käyttää asiantuntijapalveluita 3 500 euron edestä ohjelmakauden aikana. ■

TUKIPUNTARI — LÖYDÄ PARHAAT YMPÄRISTÖKORVAUKSEN RATKAISUT JA PELLON KÄYTÖN VAIHTOEHDOT

Haarukoi ympäristötuen eri vaihtoehtoja yhdessä ProAgrian asiantuntijan kanssa. Käytössämme on Tukipuntari-työkalu, joka helpottaa löytämään toimivimmat ympäristökorvauksen ratkaisut tilallesi. Saat tilakohtaisen kokonaistukimäärän arvion ja vaihtoehdot pellon käytön muodoista erityyppisille alueille. Nyt on oikea aika ennakoida, miten uudistuvat tuet vaikuttavat tilasi tulokseen!

MAISEMA- JA LUONTOKOHTEIDEN KARTOITUS

Tilallasi voi olla useita arvokkaita maisema- ja luontokohteita. Yhdessä maisema-asiantuntijan kanssa löytyvät kohteet, joille on mahdollista tehdä Maatalousluonnon monimuotoisuutta ja maiseman hoitoa koskeva ympäristösopimus. Näitä kohteita voit myös hyödyntää tilan tuotteiden markkinoinnissa. Ole ajoissa liikkeellä ja pyydä maisemasuunnittelija tilallesi jo ennen kevään ruuhkaa.

LISÄTIETOA:

Riikka Asunmaa
maisemasuunnittelija
040 534 9337

Marika Turpeinen
maisemasuunnittelija
043 825 2410

NEUVO 2020
VARMUUTTA! OPTIMOINTIA! VERKOSTOJA!
www.proagria.fi/neuvo2020

www.mavi.fi, **www.proagria.fi**

PELLON HYVÄ TUOTTOKYKY JA OIKEAT TUOTANTOPANOKSET oikeaan aikaan takaavat parhaan lopputuloksen.

Ensin viljelysuunnitelma, sitten lannoitteet

Kasvintuotannon talouslaskelmat ovat osoittaneet jo useampana vuotena todeksi sen seikan, että pellon hyvän tuottokyvyn ja kasvivalintojen onnistumisen lisäksi ostojen ja myyntien oikealla ajoittamisella on ollut suuri merkitys kasvinviljelyn lopputulokseen.

NYT ON HYVÄ AIKA PYSÄHTYÄ MIETTIMÄÄN saatiinko tuotettua sellainen sato ja sitä laatua, mitä tavoiteltiin. Jos jostain syystä näin ei käynyt, on syytä miettiä onko jokin asia vialla. ProAgrian asiantuntijoiden tekemillä kasvustohavainnoilla voidaan näitä ongelmakohtia tarkastella ja saada tietoa sekä tehdä tarvittavia toimenpiteitä seuraavaan kasvukauteen. On tärkeää myös miettiä, tuotetaanko tilalla parhaan katteen tuottavia kasveja. Viljelysuunnittelua kannattaa tarkastella kokonaisuutena, jossa huomioidaan kaikki eri osatekijät ja saadaan siten panos-tuotos-suhde parhaaksi mahdolliseksi.

ALUSTAVA VILJELYSUUNNITELMA kannattaa tehdä jo hyvissä ajoin syksyllä. Hyvissä ajoin tehty suunnitelma helpottaa siementen, lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden ostojen ajoitusta ja hallintaa. Ennen lannoitteiden ostamista tehdyllä suunnitelmalla on oikeiden tuotantopanosten kohdentaminen eri kasveille ja lajikkeille vaivatonta ja helppoa. Samalla pystyy vertailemaan eri toimijoiden tuotevalikoimaa ja hankkimaan lannoitteet itselleen sopivana ajankohtana. Myös kasvinsuojelun suunnittelu ja aineiden kokonaistarve on helposti suunniteltavissa ja laskettavissa. Myöhemmin talven ja kevään kuluessa suunnitelmiin voi helposti tehdä pientä säätöä.

SÄÄSTÄ SIIS SELVÄÄ RAHAA ja tilaa ajoissa, ensin suunnitelma ja sitten lannoitteet. Viljelysuunnitelmia tekevät ProAgria Etelä-Pohjanmaan osaavat asiantuntijat. ■

PEKKA TUOMISTO
erityisasiantuntija
kasvintuotanto, kasvinsuojelu
0400 891 889

AJANKOHTAISTA LAMMAS- JA VUOHITILOILLA

Teuraskaritsan laatupalkkio jatkuu uudella ohjelmakaudella, uutena tulee myös teuraskilin laatupalkkio. Kilinlihan markkinoiden kartoitusta on aloitettu yhteistyössä teurastamoiden kanssa. Tuottajahinta jäänee noin 2 euroon kilolta, mutta markkinoita tuntuisi olevan jonkin verran.

SUOMENVUOHI –ROTUISTEN kilien kasvuominaisuudet ovat melko huonot, joten optimaalista ruokintaa pitäisi tutkia. Vuohien sukuseuranta saadaan noin kymmenenvuoden tauon jälkeen tietokantaan 2015 vuoden alussa. Sen myötä saadaan toivottavasti sukusiitosastetta pienennettyä.

KARITSANLIHAN TUOTANTOA on vuositasolla mahdollisuus lisätä, koska kotimaisuusaste on alle neljäkymmentä prosenttia. Kuitenkin jälleen lokakuun lopussa teurasruuhkat ovat alkaneet ja useat karitsat odottavat tiloilla teuraskuljetusta. Yleensä ruuhkat purkaantuvat tammi-helmikuussa.

HYVINVOINTIKORVAUS on vuoden 2015 uutena tukimuotona lammas ja vuohitilojen haettavissa. Tukiehdoista on ollut tiivistelmä Lammas- ja vuohilehdessä 2/2014. Ota yhteyttä lammasasiantuntijoihin, niin suunnitellaan ja lasketaan, mitkä toimenpiteistä sopivat sinun tilallesi. ■

MILLA ALANCO
asiantuntija,
lammas- ja vuohituotanto
040 706 0558

SINI HAKOMÄKI
asiantuntija,
lammas- ja vuohituotanto
043 825 0526

KASKISTEN LANNOITE
NEW GAME FOR YOUR GROWTH
Uutta voimaa pelloillenne
KA-LA Vilja

KA-LA 1. 28-3-6+3S	343.00€
KA-LA 2. 26-0-10+4S	341.00€
KA-LA 3. 23-4-8+4S	358.00€
KA-LA 4. 20-2-12+4S	355.00€

KA-LA PERUNA (Kloorivapaa)
PERUNA 1 8-2-18+5S+3Mg+10Ca+0.3B+0.1Zn 553.00€
Hinnat ovat vapaasti Kaskinen ALV 0%
KYSY LISÄÄ JÄLLEENMYYJILTÄMME
Isojoen Maatalouspiste Ab
Toivontie 4 Isojoki
Puh: 0400 899 979
När-Power Oy
Stationsvägen 5 A
64200 Närpes
Puh: 0500 656 125
AGRO-TUONTI OY
Iivaalantie 21 Ylistaro
Puh: 06 4746 710, tai 050 5955 719

Etsimme uusia tärkkelysperunan
sopimusviljelijöitä!
Evijärven Peruna on perunatärkkelystä jalostava laitos Evijärvellä. Markkinoiden kasvaessa haemme uusia tärkkelysperunan sopimusviljelijöitä tuleville satokausille.
Ota yhteyttä, saat lisätietoja: Tj. Jorma Mäkelä
puh: 040 511 1343, email: jorma.makela@evipe.com
Evijärven Peruna Oy
Tuottajien oma laitos!
Anttikoskentie 201, 62500 EVIJÄRVI
(06) 7653 119, 7653 161
www.evipe.com

EUROCOMP
Multi-Auger apesekoittimet
"Mullistava sekoitusmenetelmä"
• 15 - 48 m³
• kustomoidaan toiveiden mukaisesti
• pieni tehontarve
• runsas varustetaso
sauerburger
Kuormaajat, rehuleikkurit ja kuivikkeenlevittimet
PJ farm lypsykonehuolto PASI MÄLLINEN OY
www.pjfarm.fi www.lypsykonehuolto.fi
Myynti ja lisätiedot: Jukka Jokelainen 040-770 5117
Matti Vihelä 045-852 5744

JATKOSSA SALAOJITUSTA VARTEN *ei luultavammin tarvitse tehdä liiketoiminta-suunnitelmaa, pelkkä hakemus riittää.*

PARI SANAA tulevan ohjelmakauden rahoituksesta

VUONNA 2015 ENSIMMÄINEN HAKU AUKEAA näillä näkymin helmikuulla – pienellä varauksella.

JATKOSSA HAKEMUKSET VOI TEHDÄ KOKONAAN SÄHKÖISESTI, mutta edelleen myös paperilla.

YLÄIKÄRAJA POISTUU, joten 63 v. ei ole enää este rahoitukselle.

YHTEISHANKKEISSA (mm. kuivurit) riittää, että 50 % hakijoista täyttää yrittäjätulorajan ym. ehdot. Ts. rahoitus tulee hankkeen ohjekustannuksen mukaan kaikille yhteisesti. Yhteishankkeiden tukitasoa saatetaan nostaa 10 %:lla.

INVESTOINTIRAHOITUKSEN tukiraja nousee 1 500.000 € / hanke (aikaisemmin 500 000 euroa) Summaan huomioidaan 3 kalenterivuoden aikana myönnetyt tuet yhteensä.

KAIKKI HAKEMUKSET MENEVÄT NS. VALINTAMENETTELYYN. Vaikka minimiehdot täyttyisivätkin, voi mm. kannattavuus, eläinten hyvinvointi, tarkoituksenmukaisuus tms. ehdot johtaa kielteiseen päätökseen; kriteerit ovat vielä osittain auki.

STARTTIRAHA, eli Nuoren viljelijän aloittamisavustus, täytyy aina hakea luonnosluovutuskirjalla.

SALAOJITUKSEEN JA ELÄINTEN HYVINVOINTIHANKKEISIIN ei tarvittane enää liiketaloussuunnitelmaa, pelkkä hakemus riittää. Joitain kriteerejä kuitenkin tuen myöntämiselle tulee, mutta ne tarkentuvat myöhemmin.

KORKOTUKILAINAN OMAVASTUUOSUUS on edelleen vähintään 1 % ja valtion maksama korkotuki on 3 %.

RAHOITUS OHJATAAN ohjelmakaudella etupainotteisesti, eli alkuvuosien hakuihin pyritään ohjamaan rahoitusta riittävästi.

ELINKEINOSUUNNITELMATUKI poistuu, jatkossa puhutaan liiketaloussuunnitelmasta; suunnitelmiin liittyvä tuki sisällytetään investointeihin ja samoin nuorten viljelijöiden aloitustukeen. ■

ERKKI RIIHIKANGAS
talousasiantuntija
ProAgria Etelä- Pohjanmaa
erkki.riihikangas@proagria.fi
0400 160041

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA tulee järjestämään uudenmuotoista kasvinsuojelukoulutusta ja tutkintoja ensi vuodesta alkaen.

Kasvinsuojelukoulutus uudistuu

Jatkossa kaikilla ammattimaisesti kasvinsuojeluaineita käyttävillä henkilöillä tulee olla suoritettuna kasvinsuojeluainetutkinto viimeistään 26.11.2015. Maanviljelijöiden lisäksi useiden eri alojen työntekijöiden kuten viheralueiden ja puutarhojen työntekijöiden sekä kasvisuojeluaineiden myyjien on suoritettava tutkinto määräaikaan mennessä. Ympäristötukeen sitoutuneiden viljelijöiden on suoritettava uusi tutkinto, kun tukiehtoihin sidottu vanha kasvinsuojelukoulutus umpeutuu.

UUSI KASVINSUOJELUAINEIDEN KÄSITTELYÄ ja käyttöä koskeva koulutus ei ole kestoltaan pidempi nykyiseen koulutuksen verrattuna ja tutkinnon voi suorittaa koulutuksen yhteydessä. Tutkinto ei ole ylivoimaisen vaikea. Se sisältää 20 oikein/väärin vaihtoehtoa. Kysymykset ovat käytännönläheisiä ja koulutuksessa esille tulleista tärkeistä asioista. ■

PEKKA TUOMISTO
erityisasiantuntija
kasvintuotanto, kasvinsuojelu
0400 891 889

LUOPUMISTUEN HAKUUN NELJÄN VUODEN JATKO

Luopumistuki ja nuoren viljelijän aloitustuki ovat saamassa jatkoa. Ehtoihin tulee kuitenkin muutoksia. Hallituksen esityksen mukaan luopumistukea olisi mahdollista hakea vuoden 2018 loppuun asti. Luopujan on oltava vähintään 59 vuotias. Vuoden 2017 alusta ikäraja nousee 60 vuoteen.

LUOPUMISTUKEA VOI HAKEA kaksi vuotta ennen ikärajan täyttymistä. Näin luopumistuelle voivat vielä päästä vuonna 1960 syntyneet. Heillä tuen maksatus kuitenkin alkaa vasta kaksi vuotta tilasta luopumisen jälkeen.

TILAN ELINKELPOISUUDELLE asetettavat vaatimukset kiristyvät. Luopumistuen ehtojen mukaan jatkajan on saatava tilan maataloudesta vuosittain tuloa vähintään 15 000 euroa. Tähän asti tulovaatimukseen on laskettu mukaan kaikki tilalta saatavat tulot.

MYÖS NUOREN VILJELIJÄN aloitustukeen on tulossa jatkoa. Esityksen mukaan tuen suuruus säilyisi ennallaan, mutta vaatimus tilalta saatavasta yrittäjätulosta nousee. 35 000 euron aloitustuen edellytykseksi on esitetty 20 000 euron yrittäjätulon saavuttamista. 5 000 euron aloitustukeen tuloa vaaditaan 12 000 euroa. Korkotukilainan enimmäismäärä mahdollisesti jonkin verran nousee, mutta korkoetuus rajoitetaan enintään viisi vuotta kestäväksi.

NIIN LUOPUMISTUKEA KUIN ALOITUSTUKEAKIN on aina haet-tava luonnoskauppakirjalla ennen lopullista kauppaa.

MAATALOUDEN SUKUPOLVENVAIHDOKSIIN vaikuttaa myös perintö- ja lahjaveron kiristyminen ensi vuoden alusta. Veroprosenttia korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. ■

OLAVI KUJA-LIPASTI
erityisasiantuntija, yhtiöittäminen, omistajanvaihdokset, verotus
040 127 2420

SAMULI LAMPINEN
asiantuntija, omistajanvaihdokset, kiinteistönarvioinnit
040 526 0147

MTY ALANTEEN TILALLA keskustelemassa ilmanvaihdosta.

BRITTIASIANTUNTIJA VALAISI siipikarja- ja sikatiloja ilmanvaihdosta

Suomalainen kotieläintuotanto tarjoaa paljon haasteita ilmanvaihdolle. Talvet ovat kylmiä ja kesät kuumia. Monella tilalla uudet ja kalliit ilmanvaihtolaitteet ostetaan asennuksineen, mutta asianmukaista opastusta ja säätöä niiden käyttöön ei saada.

Ilmanvaihdon asiantuntija **Hugh Crabtree** Iso-Britanniasta oli Lihatilan talous -hankkeen puitteissa tiloilla keskustelemassa ja opastamassa ilmanvaihtoon liittyvissä haasteissa. Hän piti myös broileri- ja sianlihantuottajille mielenkiintoisen koulutuspäivän Jalasjärven Juustoportissa.

LOKAKUISESSA ILMANVAIHTOPÄIVÄSSÄ oli kaksi eri esitystä, toinen sika- ja toinen siipikarjatiloille. Kyseessä oli mielenkiintoinen ja erittäin keskustelupainoinen koulutus. Tuottajat kävivät vilkasta keskustelua ilmanvaihtolaitteista ja niiden toimivuudesta kasvattamoissaan. Koulutuspäivä oli mielenkiintoinen ja uskomme, että monet tuottajat saivat uutta oppia ja kehitysehdotuksia omaa ilmanvaihtoa silmälläpitäen.

KOULUTUKSESSA CRABTREE kertoi, että perussääntöjen noudattaminen ilmanvaihdossa on tärkeintä. On tiedettävä eläinten tarpeet ja ymmärrettävä, miten ilma kasvattamossa liikkuu. Niin broileri- kuin sikatilakin käyttää alipaineilmanvaihtoa kuten muualla maailmassa. Meillä on siis samanlaiset laitteet, mutta ilmasto tuottaa haasteita. Esimerkiksi talvella kondensioveden muodostuminen tuottaa ongelmia ja sitä tulisi välttää kaikin keinoin.

CRABTREE TEKI KOLME TILAKÄYNTIÄ sika- ja siipikarjatiloille ja piti näkemästään. Siipikarjarakennukset edustivat hänen mukaansa maailman ehdotonta kärkeä. Suomalaiset sikatilat ovat broilerirakennuksiin verrattuna hyvin erilaisia, joten näissä rakennuksissa oli nähtävissä suurimmat haasteet ilmanvaihdolle. Tästä syystä niihin Crabtree antoi eniten kehittämisehdotuksia. ■

JUHA-MATTI TOPPARI
nuorempi asiantuntija
ProAgria Etelä-Pohjanmaa
043 825 2806

BRITTILÄINEN MAATALOUSSIVUSTO KERTOO CRABTREEN VIERAILUSTA:

www.farminguk.com/News/Finns-study-finer-points-of-ventilation_31170.html

HANKEKOULUTUS-KALENTERI

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Lihatilan talous -hanke

Hankkeen loppuseminaari , PowerPark, Alahärmä (Kauhava)
Lisätietoja: Marjut Viitasalo 040 353 0227

Ohjelma torstaina 27.11.2014,
kaikille tuotantosuunnille yhteinen päivä
Päivän puheenjohtajana toimii maatalousyrittäjä Lasse Rajala

- **Lihantuotannon tehostamisen monet keinot.**
  - *Talouden tärkeät tunnusluvut. Toimitusjohtaja Ari Nopanen, ProAgria LihaOsaamiskeskus*
  - *Sopimuskäytännöt maatiloilla. Erityisasiantuntija Olavi Kuja-Lipasti, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Viljelijä työnantajana.** *Kulttuurierot ja niiden ymmärtäminen. TV:stä tuttu Arman Alizad*
- **Monen tilan yhteisen rengin kokemuksia.** *Jarkko Hurri, Rengin paikka auki -hanke*
- **Myydäänkö lihaa imagolla? Paneelikeskustelu.**
  Millainen on lihan imago? Miten se luodaan ja miten sillä myydään? Tuottaako imagonkohotus lisäarvoa tuottajille asti?
  Puheenjohtajana Martin Ylikännö.
  Panelisteina
  - *Ismo Eerola, maatalousyrittäjä, sianlihantuottaja*
  - *Heikki Tynjälä, Tavaratalo Minimanin toimitusjohtaja*
  - *Satu Takala, Ilkka-lehden päätoimittaja*
  - *Tuomas Kujala, tuoteryhmäjohtaja, Atria Suomi Oyj*
  - *Hannu Karkaus, maatalousyrittäjä, naudanlihantuottaja*

Ohjelma perjantaina 28.11.2014
Naudanlihantuottajat
Päivän puheenjohtajana toimii maatalousyrittäjä Ahti Ritola

- **Rehuhyötysuhteen parantaminen lihanaudoilla ja ruokinnan tehokkuus.**
  Naudan ruokinnan tehokkuuden asiantuntija ja tutkija Jimmy Hyslop, Iso-Britannia, tulkkina toimii projektitutkija Maiju Pesonen, MTT
- **Havaintoja ja ideoita naudanlihantuotannosta Ruotsin tyyliin.** *Asiantuntijat Urpu Tanner-Koopmans ja Juha-Matti Toppari, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Miten sonni saadaan poikimaan?** *Talousasiantuntija Juhani Torkko, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*

Sianlihantuottajat
Päivän puheenjohtajana toimii Maija Yliaho

- **Management sianlihan tuotannossa.**
  Managing Pig Health -kirjan kirjoittaja, eläinlääkäri John Carr, Iso-Britannia, tulkkina toimii vanhempi tutkija Soile Kyntäjä, MTT
- **Sikojen ruokinnan kustannustehokkuus.**
  Sika-asiantuntija Sini Perttilä, ProAgria Liha Osaamiskeskus

Siipikarjanlihan tuottajat

- **Tanskalainen broilertuotanto ja erot Suomeen verrattuna.** *Tuottajapuheenvuoro, tulkkina Suvi Rantala-Sarjeant*
- **Ruotsalainen broilerituotanto.** *Toiminnanjohtaja Erik Hult, SweHatch AB, tulkkina Kari Knuuttila*

MaitoPisnes-hanke

25.11.2014 Anna vasikalle tulevaisuuden eväät, Seinäjoki
Lisätietoja: Tiina Soisalo 040 502 5590

- **Vasikoiden sairaudet ja niiden ennaltaehkäisy.** *Seija Perasto, terveydenhuoltoelainlääkäri, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Käytännön eväät kasvatukseen.** *Maija Kyrönlahti, maatalousyrittäjä Vimpelistä*
- **Vasikoiden ja hiehojen ruokinta.** *Anne Niinistö, agronomi, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Vasikan kasvatuksen onnistumisen avaimet ja SOP-työohjeet.** *Vuokko Kraatari, kotieläinasiantuntija, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Kuvakavalkadi umpilehmistä vasikoihin.** *Lea Puumala, agronomi, TTS*

Kasvi-hanke

Tuet uudistuvat, mikä muuttuu?
28.11.2014 Tuuri
Tuet tulevat muuttumaan keväällä 2015. Mikä muuttuu ja millä tavalla? Miten saadaan uudet säädökset toimimaan heti käytännössä? Valoa näihin asioihin päivässä tuovat ELY-keskuksen edustajat, jotka vastaavat myös kysymyksiin. Lisäksi ProAgrian asiantuntijat ovat päivässä esittelemässä ja vastaamassa kysymyksiin.
Lisätietoja: Erkki Vihonen 040 678 7689

- **ELY-keskus avaa tulevaa…** *Veikko Tuominen ja Harri Väisänen, ELY-keskus*
- **Kysymyksiä ja vastauksia ELY-keskukselle**
- **Neuvonnan mahdollisuudet uudella toimikaudella?** *Katariina Vilhman, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Viljelysuunnitelma tulevaisuudessa?** *Pekka Tuomisto, ProAgria Etelä-Pohjanmaa*
- **Mahdollisuus kysymyksiin ja kommentointiin.** *ProAgria Etelä-Pohjanmaan edustajat*

Tulossa joulukuussa

- **Pohjanmaan viljapäivä**
- **Uutta viljelykiertoon**
- **Omat, yhteiset vai urakoitsijan koneet**

Seuraa ilmoitteluamme kotisivuilla www.proagria.fi/ep/tapahtumat

Hankekauden päättyessä kiitämme kaikkia mukana olleita!

Häppeninki-hanke

Häppeninki — Ruokaprovinssin tapahtumakonseptit -hankkeessa valmistuneet konseptit sekä laskentatyökalu yrittäjille, jotka haluavat parantaa paikallisen ruuan näkyvyyttä tapahtumissa.
Tutustu hankkeen tuloksiin kotisivuillamme. Skannaa oheinen QR-koodi puhelimellasi tai mene osoitteeseen http://maajakotitalousnaiset.fi/hankkeet/happeninki.

Maatilan energiahuolto -hanke

27.11.2014 Biokaasupäivä, Kurikka
Lisätietoja: Jari Luokkakallio 0400 297 235
Biokaasupäivässä kerrotaan käytännön esimerkein lietelantaan perustuvan yksinkertaisen ja edullisen biokaasutuotannon käynnistämistä omalla maatilalla. Päivien asiantuntijana biokaasusuunnittelun pitkäaikainen ammattilainen DI Timo Heusala, Elbio Ky. Biokaasupäiviin ilmoittautuneilla maatiloilla on päivien aikana mahdollista saada arvio omalle maatilalle toteutettavan biokaasulaitoksen toteuttamisvaihtoehdoista, sen energian tuotosta sekä kustannuksista ja investoinnin kannattavuudesta.

Käy tutustumassa hankkeen julkaisuihin kotisivuillamme. Skannaa oheinen QR-koodi puhelimellasi tai mene osoitteeseen www.proagria.fi/ep/energiahuolto.
Lisätietoja: Ville Hakala, 040 673 4707

Hevoosella vaan -hanke

26.11.2014 Pikkuvarsojen sairaudet, erikäisten hevosten ähkyt ja ruoansulatuselimistö, Seinäjoki
Maksuton luentotilaisuus on suunnattu ensisijaisesti eläinlääkäreille, mutta paikalle ovat tervetulleita kaikki aiheesta kiinnostuneet. Luennot pidetään englanniksi, materiaali on suomennettu. Kysymyksiä ja keskustelua varten paikalla on tulkki.
Lisätietoja: Nanne Korpivaara 040 161 2552

- **Diseases on newborn foals.** *Dr. Angelika Schoster, Universität Tierspital Zürich (Sveitsi), Senior Clinical Lecturer, Clinic for Equine Medicine*
- **Anatomy and physiology of digestion. The clinical examination and decision making process.** *Prof. Tim Greet, Rossdales Equine Hospital (Iso-Britannia), European and RCVS Specialist in Large Animal Surgery (Equine)*

TEKNINEN ASIANTUNTIJA Tiina Lampen ottamassa maitonäytettä lypsyasemalla.

MAITOTILA

TUOTOSSEURANTA UUDISTUU 2015

Tuotosseurannan ohjesääntö, palvelut ja hinnoittelu uudistuvat vuoden 2015 alussa. Voit jatkossa valita itsellesi sopivimman tavan tehdä koelypsyjä entistä laajemmasta valikoimasta.

Muutamme tuotosseurannan valtakunnallisesti sovitun mallin mukaisesti. Tietojen laatua arvioidaan nyt jokaisen koelypsyn jälkeen, jolloin saat välitöntä palautetta tuotosseurantatietojesi tasosta ja voit tehdä mahdolliset korjaavat toimet pitkin vuotta. Valitsemaasi tuotosseurantamuotoa voit vaihtaa pari kertaa vuodessa ja koelypsystä on mahdollista pitää myös lomaa.

JATKOSSA VOIT POIMIA VALIKOIMASTA juuri itsellesi sopivan palvelun. – Sinulla on mahdollisuus antaa koelypsyjen tallennus ProAgrian asiantuntijan tehtäväksi, kertoo **Arja Talvilahti**, maitotilojen palvelupäällikkö.

> *”Tietojen laatua arvioidaan nyt jokaisen koelypsyn jälkeen, jolloin saat välitöntä palautetta tuotosseuranta tietojesi tasosta.”*

HALUTESSASI VOIT VUOKRATA KOELYPSYILLE TYÖTÄ HELPOTTAVIA laitteita tai ottaa asiantuntijan tekemään koelypsyn kanssasi tai puolestasi. Tuotosseurannan tietojen analysointia tehdään asiantuntijapalveluissa.

TARKEMMIN TIETOJA ANALYSOIDAAN uudessa Tuotannon ohjaus -palveluissa. Tietojen ollessa ajantasaisia ja laadukkaita, saat parhaan hyödyn irti tuotosseurannasta sekä totuudenmukaista palautetta tekemästäsi työstä.

TUOTOSSEURANNAN HINNOITTELUA ON AVATTU eli näet selkeämmin mitä toimintoja palvelumaksuillasi katetaan. Tuotosseurantamaksuja kerää alueellinen ProAgria keskuksesi ja Laskentamaksuja Maatalouden Laskentakeskus. Tuotosseurantamaksulla saat oikeuden kuulua järjestelmään, jossa seurataan systemaattisesti lehmien tuotosta kansainvälisten sääntöjen mukaan. Lisäksi saat sujuvia palveluita, tietojen oikeellisuuden tarkistuksen ja tarpeisiisi vastaavaa palvelukehitystä. Laskentamaksuilla saat tuotoslaskennan, muistutusviestit,

TUOTOSSEURANTA JATKOSSA

- Koelypsyväliksi on mahdollista valita joko 2, 4, 6, tai 8 viikkoa. Mikäli koelypsyväli on 6 tai 8 viikkoa, on näytteet otettava joka kerralla.
- Näytelypsyjä pitää olla kaikilla tiloilla vähintään 6kpl/vuosi.
- Uutuutena koelypsyn tekstiviestimuistutus kaikille.
- Summamaitotilojen maitomäärien kirjaus muuttuu 24h:n maitomäärään (tulokset nopeammin käytössä).
- Tuotosseurantatiedon laatupisteet korvaavat epävirallisuusselvitykset. Maksimipistemäärä on 10, riittävä on yli 0.
- Laatupisteet lasketaan jokaisen koelypsyn jälkeen ja reaaliaikainen tieto laatupistetilanteesta lähetetään tilalle tekstiviestein.
- Tuotosseurannan raportit uudistuvat

Verkkopalveluiden raportit sekä tietovaraston omille tuloksillesi.

SOPIVA TUOTOSSEURANTAMUOTO RIIPPUU tilan tarpeista ja tavoitteista. Tuotosseurantamuoto muodostuu neljästä tiedosta: kuka tekee koelypsyt, miten maitonäyte otetaan, kuinka usein maitomäärät mitataan (2/4/6/8 viikkoa) ja kuinka usein maitonäyte otetaan (2/4/6/8 viikkoa). ■

ARJA TALVILAHTI
palvelupäällikkö,
maito-, lihanauta- ja lammastilat;
toimitusjohtajan sijainen
ProAgria Etelä-Pohjanmaa
0400 168 489

TUOTOSSEURANTA UUDISTUU ETELÄ-POHJANMAALLA

Ensi vuoden alusta Tuotosseurannan asiakastyö keskitetään kuudelle toimihenkilölle, loput asiantuntijamme keskittyvät tuotannon ohjaukseen ja Ruokinnan ohjaukseen sekä muihin asiantuntijapalveluihin.

TUOTOSSEURANNAN ASIANTUNTIJOITA meillä on ensi vuoden alussa:

TIINA LAMPEN
teknikko palvelut koko maakunnan alueella, AMS-tilat

MARIANNE MINNI
Seinäjoen seutu, Kyrönmaat

PÄIVI PALONEVA
Järviseutu ja kuusiokunnat

TEIJA ONKAMO-HILL
Jalasjärvi, Kurikka, ja Seinäjoen seutu, Maitomittareiden testaus ja AMS tilat

MIRVA PIETILÄ
Evijärvi ja Kauhava

AULI YLI-RAHNASTO
Suupohja

TUOTOSSEURANNAN OHELLA asiantuntijamme tekevät muitakin asiantuntijapalveluita, mutta nykyistä pienemmälle asiakasmäärälle. ■

Kutsu

KUTSUMME ASIAKKAAMME KUULEMAAN LISÄÄ UUDISTUKSESTA marras-joulukuun aikana alueilla pidettäviin ”Tuotosseuranta uudistuu 2015” -puuro- ja kahvitilaisuuksiin **klo 10-12**.

Lehden ilmestymisen jälkeen tilaisuuksia on
Pe 21.11. Kauhava, Yrittäjäopiston, ProAgrian palvelupiste
Ke 26.11. Alajärvi, Alvariini
To 4.12. Seinäjoki, Elinkeinotalo, iso Sali
Ke 10.12. Tuuri, ProAgrian palvelupiste, Tuurintie 2

Asiantuntijamme kertovat muutoksesta tiloilla käydessään ja sopivat palvelusopimuksen yhteydessä tilan tuotosseurannan muodon. Lähetämme tiloille postissa uuden ohjesäännön ja tarkempaa tietoa muutoksesta meidän alueella joulukuun aikana.

UUSI PALVELU: TUOTANNON OHJAUS

Tuotannon ohjaus täydentää Tuotosseurantaa. Tuotannon ohjauspalvelussa kotieläinasiantuntija keskustelee kanssasi yrityksesi tavoitteista. Tavoitekäynti alkaa navetasta ja yrityksen tuloksiin tutustumisesta.

ASIAKKAAN KANSSA SOVITAAN karjan tavoitteet ja päätetään toimenpiteistä. Esimerkiksi tilalla voi olla tavoitteena meijeriin menevän maitomäärän osuuden kasvattaminen tai lypsyrobotin parempi hyödyntäminen.

TOIMENPITEIDEN VAIKUTUSTA SEURATAAN sovitulla tavalla, esimerkiksi kuukausittain asiakkaan haluamalla tavalla (puhelimitse, sähköpostilla, tilakäynnillä jne.). Tuotannon ohjaus räätälöidään tilan mukaan, onhan yrityksillä erilaiset tavoitteet ja kehittämiskohteet.

PALVELUA VOIVAT TOTEUTTAA ProAgrian eri alojen asiantuntijat. Tuotosseurannan uusia raportteja hyödynnetään tuotannon ohjauksessa. Ensi vuoden lopulla uudistuva Ammu- ohjelma tuo tavoitteiden ja tulosten seuraamiseen aivan uusia mahdollisuuksia ja helppokäyttöisyyttä. ■

LUPAAMME:

- Enemmän litroja, vähemmän työtä.
- Tietoa siitä, mistä voi säästää ja mihin kannattaa panostaa.
- Apua tilasokeuteen.
- Apua byrokratian pyörteisiin.
- Aktiivista tukea tekemiseen.
- Sinun yritykseesi räätälöidyn palvelun - Sinä päätät mitä tehdään, millä välineillä, milloin ja missä.

NURMIOSAAJAMME OVAT KÄYTETTÄVISSÄSI. Nurmiasioissa ottakaa yhteyttä: Sari Vallinhovi, Hannu Kivisaari, Arja Kananoja, Marita Jääskeläinen, Maria Ikola.

PARHAIMMAT REHUSADOT monipuolisista seoksista

Viime kesän huonojen kelien vuoksi nurmien pääsadot jäivät paikoin normaalista. Parhaimmat sadot tulivat tiloilla, joilla nurmet koostuivat monipuolisista seoksista. Varsinkin toisella sadolla palkokasvit pelastivat täydeltä katastrofilta. Todennäköisesti myös tulevaisuudessa sääolosuhteet tulevat olemaan haastavia, joten nurmiseosten suunnitteluun kannattaa paneutua hyvissä ajoin, jo siementen saamisen varmistamiseksi.

TUKIJÄRJESTELMÄN MUUTOKSET tulee huomioida, jotta päästään taloudellisesti parhaaseen tulokseen. Tuotantopanosten käytön suunnittelu on tärkeä nykyisessä maidontuotannon markkinatilanteessa.

PERUSTETTAVIIN NURMIIN pitää suunnitella seos sitä mukaa, että pellossa kasvaa niitä kasveja, joita sieltä halutaan korjata.

- Kylvö reilulla siemenmäärällä takaa onnistuneen kasvuston, vakuuttavat ProAgrian asiantuntijat
- Täystiheällä kasvustolla saadaan myös rikkakasvit pidettyä kurissa. Nurmipakettien kasvustokäynneillä saadaan hyvää tietoa nurmien kunnosta.

KEVÄÄN TÄYDENNYSKYLVÖJÄ VARTEN siemenet on syytä hankkia jo talvella, jotta pellolle päästään mahdollisimman aikaisin, kun kevätkosteutta on vielä jäljellä. Varmista sopivien siementen saatavuus tilaamalla viljelysuunnitelma ajoissa.

JÄRKEVÄLLÄ KARJANLANNAN KÄYTÖLLÄ saadaan kustannuksia alennettua niin luomu- kuin tavanomaisillakin tiloilla. Oikein valitut väkilannoitteet varmistavat laadukkaan ja korkean sadon, jonka ravintoainesisältö soveltuu ruokittavalle eläinryhmälle. ■

NURMI-TIIMI ON UUDISTUNUT

Maria Ikola ja **Marita Jääskeläinen** ovat liittyneet nurmiosaajien joukkoon. Maria on palannut hoitovapaalta ja jatkaa luomutilojen lisäksi myös tavanomaisten nurmitilojen asiantuntijana. Marita toimii tavanomaisten maitotilojen kasvintuotanto- ja kotieläinasiantuntijana Kauhavan seudulla. Hänellä on kokemusta myös Pohjois-Savon nurmineuvonnasta. **Sari Vallinhovi** palaa tiimiin mukaan ensi vuoden alkupuolella.

ProAgria Etelä-Pohjanmaan Nurmi-tiimi toimii tiiviissä yhteistyössä ruokinta-asiantuntijoiden kanssa, jolloin voimme yhdessä suunnitella eläinten tarvetta parhaiten vastaavan rehustuksen.

LIHATILA:

TUKIMUUTOKSET VOIVAT OLLA MAHDOLLISUUS

Ensi vuonna muuttuvat sekä luonnonhaitta- että ympäristökorvausjärjestelmät sekä eläinten hyvinvointikorvaus. Tukimuutokset tuovat usein huolia ja stressiä tullessaan, mutta myös mahdollisuuksia. Nyt onkin hyvä aika yhdessä asiantuntijan kanssa puntaroida ensi vuoden tukiasiat; mitä tukia voi hakea, kuinka paljon tukia on tulossa ja mitä tuet velvoittavat. Tulevalla ohjelmakaudella muun muassa vasikkakasvattamot luokitellaan tukijärjestelmissä kotieläintiloiksi.

KUINKA MENEE? Muutaman vuoden takaisten investointien seurantalaskelmien aika on nyt. Kuten olemme kaikki kuulleet, tulevaisuudessa tukien maksu venyy ja osa tuista siirtyy maksettavaksi seuraavaan vuoteen. Hyvin tehdyllä budjetoinnilla tästäkin selvitään. On aika herätellä kysymystä, että meneekö meillä niin kuin investointia suunnitellessa laskettiin. Uuden ohjelmakauden investointitukiehdot eivät vielä ole selvillä, mutta nyt on rauhallinen hetki keskittyä pohtimaan nykytilaa. Samalla nähdään onko mahdollisuuksia tehdä muita investointeja.

INVESTOINTI? Jos suunnittelet investointia tai tuotantosuunnan muutosta naudanlihantuotantoon, investoivan tilan tiimimme on apuna. Tuotantosuunnan vaihdosta miettivän kannattaa teettää tuotannon vertailulaskelmia, jolloin nähdään onko muutos taloudellisesti järkevää. Investoivan tilan tiimin avulla saat tukea talouden ja tuotannon suunnitteluun sekä rakennussuunnitteluun.

JOHTAMINEN? Töiden johtaminen nousee tärkeään asemaan lihanautatiloilla, joilla käytetään ulkopuolista työvoimaa, harjoittelijoita tai lomittajia. Tekniikan kehittyessä on syntynyt uusia haasteita työvoiman opastukselle ja johtamiselle. Töiden johtamiseen löytyy erilaisia välineitä. Yksi näistä välineistä on SOP-työohjeet. SOP-työohjeet ovat yksityiskohtaisia, tarkoin rajattuja kuvallisia työohjeita. Näitä työohjeita on jo käytössä maitotiloilla ja nyt niitä tehdään myös lihanautatiloille. SOP-työohjeita tehdään lihanautatiloille mm. ruokinnasta ja tautien hallinnasta. Aivan uutena on nyt tehty työohje vasikkakasvattamoon. Vasikkakasvattamon työohjeessa käydään tarkasti läpi mm. juoman valmistus, osastokierros, kuivitus ja vasikoiden terveyden tarkkailu. Kun työntekijät osallistuvat työohjeen laadintaan yhdessä asiantuntijan ja tilan väen kanssa, varmistetaan, että he sitoutuvat myös noudattamaan ohjeita. Työohjeet varmistavat, että työt tehdään joka kerta samalla tavalla. Kun työt tehdään aina samoin, ei tuottavuus pääse kärsimään.

OTA YHTEYTTÄ lihanautatiimin asiantuntijoihin kun tarvitset apua tuotantoon, tukiin tai talouteen liittyvissä asioissa! ■

VUOKKO KRAATARI
asiantuntija, lihanauta- ja emolehmätuotanto
040 169 6557

RETRONIK Ky
Lammaskalusteet
Reino & Raija Louko puh. 050 521 0082
Katso esittelyvideo: youtube.com
hakusanalla: lammastarvikkeet

NOSTO-OVET ja AVAAJAT
Nyt asennuspalvelu edullisesti!
PROFIDOOR OY, 040-731 5268

TERVEYDENHUOLTOELÄINLÄÄKÄRIN PALSTA

Voit lähettää lisää kysymyksiä terveydenhuoltoeläinlääkäripalstalle Itua-lehteen nautojen terveyteen liittyen osoitteeseen *seija.s.perasto@proagria.fi*

SEIJA PERASTO

terveydenhuolto-eläinlääkäri, maitotilat
ProAgria Etelä-Pohjanmaa
043 824 8030

Onko meidän karjalla SELEENIN PUUTETTA?

Välillä aina kuulee pohdittavan sitä, että onko oman karjan eläimillä seleenin puutetta. Sitä kannattaa lähteä selvittämään miettimällä onko eläimillä oireita seleenin puutteesta, ottamalla maito- tai verinäytteitä sekä selvittämällä käytössä olevien rehujen seleenipitoisuudet.

Mitä oireita seleenin puute sitten aiheuttaa? Tyypillisimpänä seleenin puutteesta johtuvana ongelmana pidetään lihasrappeumaa vasikoilla. Lihasrappeuma tapaukset voidaan jakaa sydänlihas- ja luurankolihasrappeumaan.

SYDÄNLIHASRAPPEUMAN OIREITA voivat olla äkkikuolemat vasikoilla. Luurankolihasrappeumassa vasikoilla ei ole kunnolla lihasvoimaa seisomiseen eikä imemiseen. Ne saattavat vaikuttaa jäykiltä ja sairastuvat helposti ripuliin. Kuolleita tai lopetettuja vasikoita kannattaa aina lähettää tai itse viedä Eviraan (Seinäjoella) avattavaksi, koska niistä saadaan hyvää tietoa sairauksien ennaltaehkäisyyn. Lihasrappeumaa sairastaville vasikoille eläinlääkäri voi antaa pistoksena seleeniä ja E-vitamiinia. Sen pitäisi vaikuttaa 3-5 päivässä, jos on kyse seleenin ja E-vitamiinin puutteesta. Seleeni ja E-vitamiini toimivat toisiaan tukien elimistössä.

TOINEN MAHDOLLISESTI SELEENIN puutteesta johtuva oire ovat lehmien jälkeisten jäämiset. Jälkeisten jäämisestä puhutaan jos jälkeiset eivät ole tulleet 24 tunnin sisällä poikimisesta. Jälkeisten jäämisen aiheuttaa helposti pitkittynyttä kohtutulehdusta, joka vaikeuttaa tiinehtyvyyttä. Seleenin ja E-vitamiinin puute on myös yhdistetty utaretulehdusherkkyyteen lehmillä ja hiehoilla. Tutkimustulokset siitä ovat osin ristiriitaisia, koska utaretulehdukseen vaikuttavat hyvin paljon myös monet muut asiat karjassa.

JOS SOPIVIA OIREITA omasta karjasta löytyy tai muuten seleenin saanti mietityttää, niin kannattaa lähettää tankkimaitonäyte laboratorioon tutkittavaksi (esim. Seilab Seinäjoella tai Movet Kuopiossa). Tankkimaidon seleenipitoisuus antaa suhteellisen hyvän arvion karjan seleenin saannista kokonaisuutena. Umpilehmien ja vasikoiden seleenitason saa selville otattamalla eläinlääkärillä verinäytteitä. Näytteitä voi ottaa useammasta eläimet ja yhdistää ne yhdeksi. Umpilehmien riittävä seleenin saanti lähettää näytteen rehusta laboratorioon rehuanalyysiä varten. Jos peltoja on lannoitettu seleenillä, eläimet saavat seleeniä rehusta. Jos peltoja ei lannoiteta seleenillä, niin silloin seleeniä ei luultavasti ole siitä saatavassa rehussakaan. Seleeniä on orgaanista ja epäorgaanista. Kasveista, kuten säilörehusta saatava seleeni on orgaanista. Orgaaninen seleeni imeytyy naudoilla paremmin, ja siten kulkeutuu paremmin myös sikiöön. Väkirehuihin, kivennäisiin tai boluksiin lisätty seleeni voi olla orgaanista tai epäorgaanista, ja niitä lisätään eri rehuihin eri määriä. Näitä kannattaa vertailla oman ruokinta-asiantuntijan kanssa kun oman karjan seleenitäydennystä mietitään.

SELEENIN LISÄYKSESSÄ ruokintaan on kuitenkin hyvä pitää maltti mielessä, koska seleeni on suurina pitoisuuksina myrkyllistä. Akuutit seleenimyrkytykset ovat harvinaisia. Sen oireita voivat olla esimerkiksi koliikki, sokeutuminen ja halvaantuminen. Lievä krooninen seleenimyrkytys voi oireilla esimerkiksi laihtumisena ja yleisenä huonokuntoisuutena. Naudoilla on raportoitu myös sorkkien epämuodostumia. ■

SELEENIN PUUTOKSET OIREET:

- Lihasrappeuma vasikoilla: äkkikuolemat, heikot vasikat, ripulia
- Jälkeisten jääminen lehmillä ja hiehoilla

MITEN SELVITETÄÄN TILATASOLLA:

- Onko oireita puutoksesta?
- Tankkimaitonäyte ja/tai verinäytteitä eri eläinryhmistä
- Säilörehun seleenipitoisuus (onko lannoitettu peltoja/seleenipitoisuuden määritys rehuanalyysin yhteydessä)
- Väkirehujen ja kivennäisten, bolusten ja muiden tilalla käytettävien lisien seleenipitoisuuksien selvitys

MITEN EHKÄISTÄÄN:

- Seleenin lisäys pellon kautta rehuihin
- Väkirehujen/kivennäisten/bolusten/muiden lisien avulla seleenin tarpeen täydentäminen kaikilla eläinryhmillä, mutta erityisesti ummessa olevilla lehmillä.

MUISTA:

- Seleeni on myrkyllistä suurina pitoisuuksia

Hietalahti ja Pojat Oy

Toimitamme betonista

- TEOLLISUUSHALLIT
- MAATALOUSELEMENTIT
- VÄESTÖNSUOJAELEMENTIT
- ASUINRAKENNUKSET

Hietalahdentie 46, 69510 HALSUA
p. 06 - 860 5000 f. 06 - 860 5070
hp@halsua.fi
www.hietalahtijapojat.fi

KARI RAHIKKA JA PROAGRIAN ASIANTUNTIJA TONI TUOMELA tekevät tiivistä yhteistyötä.

TIETOTAITOA ETSIN JA LÖYSIN!

Kun kaikki on tilalla kunnossa, voi keskittyä olennaiseen. Sen tietää kauhajokelainen viljatilallinen **Kari Rahikka**, joka on kolmen vuoden aikana keskittänyt palveluitaan ProAgrian toteutettavaksi.

OLEN OLLUT TYYTYVÄINEN. Siirsin ensin kirjanpitoasiat ProAgrialle, sen jälkeen monta muutakin palvelua. Nyt ProAgria tekee kirjanpitopalvelut, viljelysuunnitelmat, maanäytteenotonkin annoin viimeksi koneella otettavaksi, meillä on myös ViljelyKasvu-paketti, kertoo Kari Rahikka.

– TIETOTAITOA NELJÄ VUOTTA sitten lähdin hakemaan tilitoimiston vaihdolla ja sitä olen saanut.

“Pidän erityisesti siitä, että saan nyt helposti ja vaivattomasti kaikki tarvitsemani palvelut saman katon alta.”

PROAGRIA ON TEHNYT tilalle tarpeen mukaan erilaisia laskelmia.

– PIDÄN ERITYISESTI siitä, että saan nyt helposti ja vaivattomasti kaikki tarvitsemani palvelut saman katon alta. Se helpottaa, kun asiantuntijat tietävät kaikki tilaani koskevat asiat. Siinä voi keskittyä olennaiseen, eikä tarvitse aloittaa aina tilan tarinaa alusta.

RAHIKAN TILA ON OLLUT Ely:n ja Mavi:n tarkastuslistoilla jo muutaman kerran lähivuosien aikana. Ovatko tarkastukset hermostutttaneet?

– OLEN AINA TIENNYT, että meillä on kaikki kunnossa. Leppoisia ovat tarkastukset olleet.

KARI RAHIKKA VILJELEE kotitilaansa Kauhajoella. Tila on tietoisesti pyrkinyt kasvuun aina siitä saakka, kun siellä tehtiin sukupolvenvaihdos 1991. ■

KASVUSTOKÄYNNISTÄ SUUNTAVIIVAT VILJELYSUUNNITTELUUN

ViljelyKasvu palveluun sisältyvä viljelysuunnittelu ja kasvustokäynti tukevat hyvin toisiaan ja antavat siten mahdollisuuden tuotantopanosten tehokkaaseen käyttöön.

Kasvukauden aikana pellolla tehtävät havainnot ja niistä saatavat toimenpide-ehdotukset ovat käytössä suunniteltaessa tulevien vuosien kasveja, lajikkeita sekä parasta mahdollista lannoitus ja kasvinsuojelutarvetta.

Oikealla suunnittelulla ja tarpeenmukaisilla toimenpiteillä on myös suora vaikutus kannattavuuden parantumiseen ja talouden kehittymiseen.

VILJELYKASVU – Kokonaisvaltaista näkemystä viljantuotantoon

ProAgria Etelä-Pohjanmaan uusia kasvintuotantopalveluita on pilotoitu tänä vuonna kahdeksalla eteläpohjalaisella tilalla. Saamamme palaute on ollut hyvää. Myös ProAgrian asiantuntijoille palvelukokonaisuus on loistava tapa olla tukena asiakkaiden tuotannon kehittämisessä, sillä kokonaisvaltainen käsitys tilan tuotannosta ja taloudesta antaa selkänojaa olla kehittämässä asiaoita. On sitten kyse tuotannon tehostamisesta, satotason parantamisesta tai tuotantokustannusten hallinnasta. Tässäkin pätee se vanha viisaus ”mitä mittaat, sitä voit parantaa”.

ViljelyKasvu-paketti on tarkoitettu kaikille tiloille, jotka haluavat kehittää tuotantoaan ja joiden tilan pääkasvi on vilja. Palvelupaketin tavoitteenamme on parantaa tilan taloutta. Paketissa tehdään viljelysuunnitelma, kasvukaudenaikainen kasvustokäynti ja tuotantokustannuslaskelma. Näin on helppoa saada kokonaiskuva tuotannon vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Jollakin se voi olla sadon määrä, jollain toisella taas vaikka korkeat tuotantokustannukset. Tiloja on paljon, eikä yksikään ole samanlainen kuin toinen. Lisäksi palveluun kuuluvat tilaisuudet, joissa saadaan tietoa erilaisista ajankohtaisista asioista, kuten esimerkiksi viljamarkkinat, kasvinsuojeluasiat tms.

ViljelyKasvu-palvelupaketista voit kysyä lisätietoja ohessa mainituilta asiantuntijoilta tai omalta tutulta asiantuntijaltasi. Lähdetään yhdessä kehittämään tilasi tuotantoa! ■

MIKKO KRAATARI
asiantuntija, kasvintuotanto
040 137 3599

PEKKA TUOMISTO
erityisasiantuntija
kasvintuotanto, kasvinsuojelu
0400 891 889

KAIJA ALA-LUUKKO
asiantuntija,
talous-, kasvi- sika- ja siipikarjatilat
040 832 3521

TONI TUOMELA
asiantuntija, kasvintuotanto
040 686 0559

TIEDÄTKÖ, MIKÄ KASVI ANTAA TILALLASI PARHAAN KATTEEN?

Tuottajahintojen laskiessa ja tukipolitiikan muuttuessa on entistä tärkeämpää olla selvillä kasvinviljelyn tuotantokustannuksista. Ainoita keinoja kasvinviljelytilan tuloksen parantamiseen on kustannustehokkuus ja taloudellisesti kannattavien kasvien viljeleminen. ViljelyKasvu-pakettiin kuuluvan tuotantokustannuslaskelman avulla saadaankin selville, mitä eri viljelykasvien tuottaminen tilalle maksaa. Näin saadaan kartoitettua, minkä kasvin viljely on tilalla taloudellisesti kannattavinta. Omalla tilalla parhaimmat tulokset antavat kasvit löytää vain laskemalla, parhaiten tai heikoimmin kannattavat kasvit kun eivät ole samat joka tilalla.

LASKELMASSA OTETAAN HUOMIOON muuttuvien kustannusten lisäksi myös kiinteät kustannukset. Siten laskelmien avulla selviää myös se, mitä konekaluston uusiminen tai vuokramaiden hintataso vaikuttaa kasvinviljelyn kannattavuuteen. Oman tilan tuloksia voidaan verrata lohkotietopankista saataviin vertailutietoihin. Vertailutulosten avulla nähdään, missä omalla tilalla on onnistuttu ja löydetään myös mahdolliset kehittämiskohteet. ■

PEKKA TUOMISTO
erityisasiantuntija
kasvintuotanto, kasvinsuojelu
0400 891 889

MEGAKONE
Hakelämmitys on edullista!
Biolämpökeskukset 40 kW - 4 MW
Stokerit, kattilat, ohjaukset paikallarakentajalle
Viisi Mega - teesiä öljystä hakelämpöön:
1. Sovi ilmainen tilakäynti 0500-666867/Jari Luoma
2. Päätä polttoaine – hake, palaturve, pelletti, puunmurska – vai haluatko valita kulloinkin edullisimman?
3. Valitse nykyaikainen ja kehittynyt tekniikka – kivikausi meni jo!
4. Päätä rakennatko itse vai hankitko valmiin lämpökeskuksen
5. Älä unohda kuivuria - meiltä saat kontin kuivurivarustuksella!
62130 Hellanmaa, Lapua
Soita 0500-666867, Jari Luoma
MEGAKONE www.megakone.fi
Vi betjänar även på svenska!

HUKI-LUMILINKO
• erittäin vankka rakenne, paino 720 kg
• hydrauliset luukut
• hidastava suunnanvaihdin
• keskipakoissiivet
• kovaan ammattikäyttöön, varsinkin sinne, missä on muutakin kuin lunta
Soita meille ja kysy lisää !
OULAISTEN METALLITYÖ OY
Takojankatu 6, 86300 Oulainen
puh. 0400 515 600, (08) 470 225 www.oulaistenmetallityo.fi

MAATALOUSKONEET ASIANTUNTEVALLA PALVELULLA
VM PRIME+ JOUSTOPIIKKIÄKEET
UUTUUS!
Suomen suurimmalta äesvalmistajalta luokassaan parhaat ominaisuudet vakiona:
• Leveät 250 mm renkaat • Syvyyssäätö ohjaamosta
• Hydraulinen joustoetulata • Ajovalot
• Pystyynnostettava vetoaisa • Tasanosto
Ennakkotarjous 30.11.2014 asti: sis. jälkihara (alv 0 %)
VM Prime+ 5000 14.570 €
VM Prime+ 6000 15.660 €
VM Prime+ 7000 16.940 €
VM Prime+ 8000 18.850 €
ARES-LAUTASMUOKKAIMET JA KYNTÖAURAT
UNIA
Ares L 3,0 5.800 € alv 0 %
Vario 4 S 15.400 € alv 0 %
Suomen suosituimmat lautasmuokkaimet, samalta tehtaalta nyt myös kyntöaurat!
Ota yhteys, niin etsitään Sinulle sopivin kone!
Konefarmi Oy, Seinäjoki
Terho Luoma puh. 050 364 9506
terho.luoma@konefarmi.fi
www.konefarmi.fi
KONEFARMI

Tukitaulukot:
VEIKON TERVEISET

VEIKKO TUOMINEN

ylitarkastaja
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Taulukot päivitetty 3.11.2014

Arvio kotieläintuista v. 2015 C1-C2 alueella

Kansallisten eläinyksikkötukien ja EU-eläinpalkkioiden saamiseksi pitää jättää uudet osallistumisilmoitukset keväällä 2015.

Taulukon luvut ovat vielä vahvistamattomia.	1) EU-nauta-palkkio €/ eläin/v	1) EU-teuras-karitsa ja -kilipalk-kio/ eläin	2) poh-joinen tuki €/eläin-yksikkö/v	2) poh-joinen tuki €/ eläin-yksikkö/v	5) Pohj. tuki/ eläin/ vuosi	5) Pohj. tuki/ eläin/ vuosi	2) pohj. teuras-eläin tuki €/eläin	**Pohjoisen tuen eläinyksikkökertoimet 2015**	
Tukialue	**c1-c2**	**c1-c2**	**c1**	**c2**	**c1**	**c2**	**c1-c2**	**eläin**	**eläinyks.**
Sonni 3)	150		422	430	253	258		Sonnit, härät,lehmät, muut naudat yli 2 v	1
Emolehmä	140		300	300	300	300		Sonnit,härät, muut naudat 6 kk-alle 2v	0,6
Emolehmähieho 4)	140		300	300	180	180		Lampaat, uuhet	0,2
Teurashieho							299	Vuohet, kutut	0,2
Uuhi 6)			390	398	59	60		Hevoset	
Teuraskaritsa 7)		50						- siitostammat (myös ponitammat)	1
Kuttu 8)			317	325	152	156		- suomenhevoset (pl siitostammat) 1v -	0,85
Teuraskili 9)		50						- muut 1-3 v hevoset ja ponit	0,6
Siitostammat (m. ponit.) 10)			100	100	100	100			
Suomenhevonen (pl. Siitostammat) 10)			100	100	85	85		**Luonnonhaittakorvauksen ey-kertoimet**	
Muut 1-3 v.muut hevoset ja ponit 10)			100	100	60	60		Sonnit, härät,lehmät, muut naudat yli 2 v	1
Maito senttiä/kg (lopullinen tuki vahvistetaan keväällä 2015)			8,0	8,7				Sonnit,härät, muut naudat 6 kk-alle 2v	0,6
(vuoden 2013 lopulliseksi tueksi valtioneuvosto vahvisti C1-alueelle 8,4 ja C2-alueelle 8,8, senttiä/kg)								Sonnit,härät, muut naudat alle 6 kk	0,4
								Siitosemakot	0,5
								Muut siat	0,3
								Vieroitetut porsaat 0-3 kk, ikäluokasta 2/3	0,3
								Karjut	0,3
								Lampaat, uuhet	0,2
								Karitsat yli 3 kk	0,06
								Vuohet, kutut	0,2
								Kilit yli 3 kk	0,06
								Muu siipikarja(kalkkunat)	0,03
								Muu siipikarja (hanhet,ankat, sorsat,fasaanit)	0,03
								Broilerit	0,007
								Munivat kanat	0,014
								Emolinnut	0,03
								Emolinnut (broileri)	0,02
								Emolinnut(kalkkuna)	0,05
								Hevoset yli 6 kk	1
Arvio sika-siipikarjatalouden tuotannosta irrotetusta tuesta euroa/viitemääräyksikkö								Ponit yli 6 kk	1
	C1	**C2**							
Viitemääräyksiköt 1-146	206								
yli 146 menevät yksiköt	104								
Viitemääräyksiköt 1-170		180							
yli 170 menevät yksiköt		90							
Sika-siipikarjan tuotannosta irrotettu tuki edellyttää, että tilalla on sika-siipikarjatuen viitemäärä.									
Tuen ehtona on, että tila täyttää luonnonhaittakorvauksen kotieläintilan edellytykset eli vuoden 2015 eläinyksiköiden suhde vuoden 2015 luonnonhaittakorvauskelpoiseen pinta-alaan on vähintään 0,35 ey.									
Kotieläintilan edellytykset voi täyttää muillakin kansallisen tuen eläimillä kuin sioilla/siipikarjalla.									

1) Tukitasot arvioitu käytettävissä olevien euromäärien ja v. 2013 eläinmäärien perusteella.
2) Taulukossa pohjoisen tuen lukuina käytetty v. 2014 lukuja paitsi ei hevosilla.
3) Sonnien tukikelpoisuusaika EU-palkkiossa lyhenee, se on entisen 6-22 kk sijasta 6-20 kk.
4) Emolehmähiehoilla ei enää EU-palkkiossa 40 %:n enimmäismäärärajoitusta.
5) sarakkeessa tuki laskettu 6-23 kk ikäistä sonnia ja 8-23 kk emolehmähiehoa kohden, jotka 0,6 ey.
6) Lampaille C-alueella vain pohjoinen tuki. Ei enää uuhikiintiötä eikä pitoaikoja, mutta lampaita pitää olla keskim. vähintään 20. Tuen edellytys että v.2015 synt. karitsoiden lukumäärä on vähint. yhtäsuuri kuin v.2015 tukea haettujen uuhien määrä.
7) Maksetaan v. 2015 teurastetuista enintään 12 kk:n ja vähintään 18 kg:n teuraspainoisista karitsoista.
8) Vuohia vähintään keskim. 20, oltava maidontuotantoa keskim. 400 litraa/vuosi. Maidontuotannosta on pidettävä kirjanpitoa päivittäin.
9) Maksetaan v. 2015 teurastetuista enintään 18 kk:n ja yli 15 kg:n teuraspainoisista kileistä.
10) Luvut ovat arvioita.

TUKIJÄRJESTELMÄSSÄ v. 2015 SUURIMMAT MUUTOKSET SITTEN VUODEN 1995

TUKIJÄRJESTELMÄSSÄ V. 2015 SUURIMMAT MUUTOKSET SITTEN VUODEN 1995 3.11.2014 VALMISTELUTILANTEEN MUKAAN TULOSSA MM. SEURAAVIA MUUTOKSIA:

TILATUKI: Tilatukeen perustuki (jossa nykyiset lisäosat)+viherryttämistuki+ mahd. nuoren viljelijän tuki (enintään 40 v ja tilanpidon aloittamisesta kork. 5 v, maksetaan enintään 90 ha:lle.) **TUKIOIKEUDET:** Ylimääräiset perustukioikeudet mitätöidään(=tilalla 15.6.2015 tukioikeuksia enemmän kuin peltoa) jälkeen. Tukioikeuksia voi siirtää 1.1.2015 alkaen vain aktiiviviljelijälle (= viljelijä, joka hakenut 2014 tukea tai hakee tukea). Tukioikeuksia voi vuokrata ilman peltoa. **VIHERRYTTÄMISTUKI C-ALUEELLA:** Viljeltävä vähintään kahta kasvia, enemmistökasvia korkeintaan 75 %, vapautus alle 10 ha:n tiloilla sekä luomutiloilla sekä nurmitiloilla, joilla nurmea/kesantoa yli 75% ja muu kuin nurmi/kesantoala enintään 30 ha. Pysyvällä laitumella ja pysyvällä nurmella säilyttämisvaatimus. **LOHKOJEN TUKIKELPOISUUS:** Tilatuessa lohko tukikelpoinen, kun viljelykunnossa 1.1.2015. Luonnonhaittakorvaukseen, ympäristötukeen ja luomutukeen ja kansalliseen tukeen yksi tukikelpoisuus, ns. korvauskelpoisuus. Korvauskelpoisuus myös lohkoille, joilla nyt vain joko lfa- tai ymp.tukikelpoisuus tai kansallinen tuki. Ns. pudonneet lohkot voivat päästä korvauskelpoisuuden piiriin. Vuoden 2004 jälkeen raivatuille ei luvata korvauskelpoisuutta. **LUONNONHAITTAKORVAUS (LHK):** Haetaan vuosittain, kaikki nykyiset sitoumukset päättyvät. Ei ikärajaa, vähimmäisala nousee 5 ha:iin. Kotieläintila hakee vuosittain kotieläinkorotusta, jos eläintiheys 0,35 ey/ha, eläinten laskentakausi kalenterivuosi, edellinen vuosi ei enää vaikuta. Pysyvinä laitumina ilmoitetut (=tilatukiominaisuus B) luonnonlaitumet ja niityt saavat luonnonhaittakorvauskelpoisuuden (LHK-korvauskelpoisuus). **YMPÄRISTÖKORVAUS:** Kaikki nykyiset sitoumukset päättyvät. Uusi 5 v. sitoumus, jossa ei enää kotieläintila-kasvitilajaottelua. Ei ikärajaa, vähimmäisala nousee 5 ha:iin tai 1ha:iin puutarhamaata. Sisältää perustoimenpiteen + vapaaehtoisia lohkokohtaisia toimenpiteitä. ELY:n kanssa tehdyistä erityisympäristötukisopimuksista suojavyöhyke-, lietelannan sijoittaminen, säätösalaojitus- ja turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely muuttuvat lohkokohtaisiksi toimenpiteiksi. **KANSALLISET TUET:** Ikäraja ja eläkekytkentä poistuvat, vähimmäisala 5 ha, puutarhatuissa 1 ha. Nuoren viljelijän tuki jos aloittamisesta korkeintaan 5v. **LUOMUKORVAUS:** Uudet 5v luomusitoumukset, kaikki nykyiset luomusopimukset päättyvät. **ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUS:** Uudet 1v sitoumukset, myös lampaille ja vuohille ja siipikarjalle. Nykyiset EHT-sitoumukset päättyvät. **TUKIHAKU 2015:** Kasvulohkot on piirrettävä kartalle, esim. sähköisesti Vipussa. ■

Arvio pinta-alatuista v. 2015 C1 -c2

Taulukon luvut ovat vielä vahvistamattomia.

Taulukossa olevat suojavyöhykenurmi, viherlannoitusnurmi, luonnonhoitopeltonurmi ja monimmuotoisuuspellot ovat ympäristökorvauksen lohkokohtaisia toimenpiteitä	**Ohra, kaura, ruoka- ja siemen-peruna, viljellyt nurmet**	**Vehnä**	**Ruis**	**Tattari, maissi, kuitu-pellava, kuitu-hamppu**	**Rypsi/rapsi öljypellava öljyhamppu camelina herne härkäpapu makea lupiini**	**Tärk-kelys-peruna**	**Sokeri-juurikas**	**Kumina ja muut siemen-mausteet**	**Avo-maan vihan-nekset**	**Moniv. Puu-tarha-kasvit**	1) 4) **Suoja-vyöhyke-nurmi**	4) **Viher-lan-noitus-nurmi, max 100%**	1) 2) 3) 4) **Luonn. hoito-pelto-nurmi, max 5%**	1) 2) 4) **Monimuo-toisuuspel-to, lintu-, riista, -maisema, -niitty, max 15%**	3) **Ke-san-to (max 50 %)**	3) **Ke-santo yli 50 %**
C1-alue																
Perustuki (Cap)	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99
Viherryttämistuki (Cap)	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Peltokasvipalkkio (Cap) 5)			70		90	630	70									
Luonnonhaittakorv., kasvitila	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	
Luonnonhaittakorv., kotieläintila	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	
Ympäristökorvaus	54	54	54	54	54	54	54	200	200	200	450	54	100	300		
Sokerijuurikkaan kans. Tuki							270									
Pohjoinen tuki		35	150	110	110	100	80		340							
yht., kasvitila	468	503	688	578	668	1198	888	614	954	614	864	468	514	714	414	169
yht., kotieläintila	**528**	**563**	**748**	**638**	**728**	**1258**	**948**	**674**	**1014**	**674**	**924**	**528**	**574**	**774**	**474**	**169**
Kans. Pohj. nuoren vilj. Tuki	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**		**34**		
EU:n nuoren viljelijän tuki	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	**48**	**48**	**48**	**48**
C2-alue																
Perustuki (Cap)	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99	99
Viherryttämistuki (Cap)	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70	70
Peltokasvipalkkio (Cap)			70		90	630	70									
Luonnonhaittakorv., kasvitila	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	245	
Luonnonhaittakorv., kotieläintila	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305	450	305	305	305	305	
Ympäristökorvaus	54	54	54	54	54	54	54	200	200	200	500	54	100	300		
Sokerijuurikkaan kans. Tuki							270									
Pohjoinen tuki		35	150	45	45	100	80		340							
Yleinen ha-tuki	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19		19		
yht., kasvitila	487	522	707	532	622	1217	907	633	973	633	864	487	514	733	414	169
yht., kotieläintila	**547**	**582**	**767**	**592**	**682**	**1277**	**967**	**693**	**1033**	**693**	**924**	**547**	**574**	**793**	**474**	**169**
Kans. Pohj. nuoren vilj. Tuki	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**	**34**		**34**		
EU:n nuoren viljelijän tuki	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48	48

1) Suojavyöhyke, viherlannoitusnurmi, luonnonhoitopeltonurmi ja monimmuotoisuuspellot ovat ympäristökorvauksen lohkokohtaisia toimenpiteitä
2) Luonnonhoitopeltonurmea ja monimuotoisuuspeltoja saa olla yhteensä max 15 %
3) Kesantoa ja luonnonhoitopeltonurmea voi yhteensä olla v. 2015 maksimi 50 % , vuonna 2016 maksimi on 25 %
4) Suojavyöhykkeet, viherlannoitusmurmi ja monimuotoisuuspellot luetaan viljelyksi
5) Peltokasvipalkkiota ei makseta enää valkuaiskasvin ja viljan seokselle

Vertailu eräiden viljelykasvien tuista v. 2014 ja 2015

Pinta-alatuet v.2014	euroa/ha
Taulukon ympäristötuessa on vain perustoimenpiteiden tuki, ei sisällä lisätoimenpiteiden tukea	**Ohra, kaura, ruoka- ja siemen-peruna, nurmet, viher-lannoitus-nurmi**
C1-alue	
Tilatuki (tasatuki)	194
Valkuais- ja öljykasvipalkkio	
Tärkkelysperunapalkkio	
LFA-tuki, kasvitila	219
LFA-tuki, kotieläintila	299
Ympäristötuki, kasvitila	93
Ympäristötuki, kotieläintila	107
Sokerijuurikkaan kans. tuki	
Pohjoinen tuki	
yht. kasvitila	**506**
yht. kotieläintila	**600**
Kansallinen pohj. nuoren viljelijän tuki	36
C2-alue	
Tilatuki	170
Valkuais- ja öljykasvipalkkio 6)	
Tärkkelysperunapalkkio 8)	
LFA-tuki, kasvitila	234
LFA-tuki, kotieläintila	314
Ympäristötuki 2), kasvitila, 2 lisät.	93
Ympäristötuki 2), kotieläintila, 2 lisät.	107
Sokerijuurikkaan kans. Tuki	
Pohjoinen tuki	
Yleinen hehtaarituki	**28**
yht. lfa/ymp kasvitilan sitoumus	**525**
yht. lfa/ymp kotieläintilan sitoumus	**619**
Kansallinen pohj. nuoren viljelijän tuki	36

Arvio pinta-alatuista v.2015	euroa/ha
Kaikki luvut ovat arvioita! Taulukon ympäristökorvauksessa ei ole mukana vapaaehtoisten lohkokohtaisten toimenpiteiden tukea	**Ohra, kaura, ruoka- ja siemen-peruna, viljellyt nurmet**
C1-alue	
Perustuki (Cap) 1)	99
Viherryttämistuki (Cap) 2)	70
Peltokasvipalkkio (Cap) 3)	
Luonnonhaittakorv., kasvitila 4)	245
Luonnonhaittakorv., kotieläintila 4)	305
Ympäristökorvaus 5)	54
Sokerijuurikkaan kans. tuki 6)	
Pohjoinen tuki 6)	
yht. kasvitila luonnonhaittakorvauksessa	**468**
yht. kotieläintila luonnonhaittakorvauksessa	**528**
EU:n nuor. vilj. tuki (90 ensimm. hehtaarille) 7)	48
Kansallinen pohj. nuoren viljelijän tuki 8)	34
C2-alue	
Perustuki (Cap) 1)	99
Viherryttämistuki (Cap) 2)	70
Peltokasvipalkkio (Cap) 3)	
Luonnonhaittakorv., kasvitila 4)	245
Luonnonhaittakorv., kotieläintila 4)	305
Ympäristökorvaus 5)	**54**
Sokerijuurikkaan kans. tuki 6)	
Pohjoinen tuki 6)	
Yleinen ha-tuki 6)	19
yht. kasvitila luonnonhaittakorvauksessa	**487**
yht. kotieläintila luonnonhaittakorvauksessa	**547**
EU:n nuor. vilj. tuki (90 ensimm. hehtaarille) 7)	48
Kansallinen pohj. nuoren viljelijän tuki 8)	34

1) PERUSTUKEA KOROTTAVAT mahdolliset tilakohtaiset lisäosat. V. 2015 maksetaan viimeisen kerran maito-, sonni- ja tärkkelysperunalisäosia. Timoteilisäosaa maksetaan vuoteen 2016 ja sokerilisäosaa vuoteen 2018 asti.
2) YLI 10 HA:N TILOILLA vähintään kaksi kasvia, pääkasvia korkeintaan 75%. Alle 10 ha:n tilat sekä luomutilat ja nurmitilat on vapautettu em. vaatimuksista. Eri viljalajit ovat eri kasveja, nurmet ovat yksi kasvi, kesanto on myös yksi kasvi. Viherryttämisen vaatimukseen kuuluvaa ekologista alaa ei tarvita C-alueella metsäisyyspoikkeaman vuoksi
3) PELTOKASVIPALKKIOTA maksetaan öljy- ja vakuaiskasveille, tärkkelysperunalle, rukiille ja sokerijuurikkaalle
4) LUONNONHAITTAKORVAUSSITOUMUS on 1-vuotinen, ei yläikärajaa. Peltoa väh. 5 ha tai 1 ha puutarhamaata. Kotieläintilalla oltava 0,35ey/ha, eläinyksiköt ja ha:t lasketaan pelkästään tukihakuvuoden eläimistä ja hehtaareista.
5) YMPÄRISTÖKORVAUKSESSA EI JAOTELLA KASVI- JA KOTIELÄINTILOJA. Sitoumus on 5-vuotinen, ei yläikärajaa. Peltoa väh. 5 ha tai 1 ha puutarhamaata. Valittavissa lohkokohtaisia toimenpiteitä, joista maksetaan lisäkorvaus.
6) KANSALLISESSA TUESSA tilan vähimmäispeltoala nousee 5 ha:iin tai 1 ha:iin puutarhamaata ja yläikäraja poistuu.
7) HAKIJA V. 2015 KORKEINTAAN 40V ja tilanpidon aloittamisesta kulunut enintään 5 vuotta, maksetaan enintään 90 ha:lle
8) POHJOISEEN NUOREN VILJELIJÄN TUKEEN tulossa samat ehdot kuin mitä on EU:n nuoren viljelijän tuessa. ■

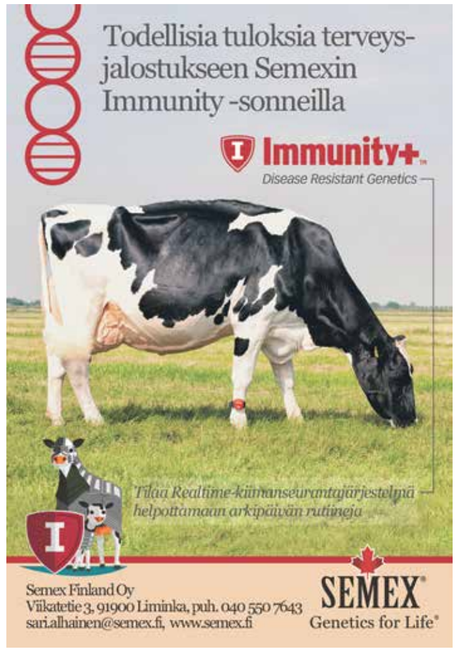

MAAILMANLAAJUINEN LUOMUKONGRESSI oli Istanbulissa lokakuussa.

Luomuterveiset ISTANBULISTA!

Istanbulissa pidettiin lokakuussa maailmanlaajuinen luomukongressi. Osallistujia oli 70 eri maasta ja tilaisuus käsitteli monipuolisesti niin tutkimusta, tulevaisuutta ja yleisiä näkökulmia.

Päivissä tuli hyvin selväksi miten paljon luomu menee tällä hetkellä eteenpäin maailmalla. Maailmalla on hienoja projekteja menossa luomun suhteen, jotka käsittelevät kaupunki viljelystä aina kehitysmaiden köyhyyden vähentämiseen.

OSALLISTUIN ITSE suurimmaksi osaksi tiede osuuksiin ja tässä muutamia löytöjä päiviltä: Kompostointi tulee olemaan yhä suuremmassa tärkeämmässä roolissa ravinteiden kierrätyksessä. Sen avulla voidaan saada hyvälaatuista ja kasvitaudeista, rikoista sekä tuholaisista vapaata lannoitetta luomuun.

EUROOPASSA TUTKITAAN paljon erilaisia mahdollisuuksia luomumaan muokkaamiseen. Kevennetty muokkaus on ollut viime vuosina monien tutkimusten kohteena Keski-Euroopassa ja heillä on hyviä kokemuksia siitä. Kevennetty muokkaus ei välttämättä ole Suomeen soveltuva muokkaustapa kokonaisuudessaan, mutta sieltä voitaisiin ottaa hyviä käytäntöjä myös Suomeen kokeiltavaksi.

PERUNAN RUTONTORJUNTAAN sekä sadon määrän lisäämiseen on Euroopassa tehty kovasti töitä. Heidän mielestään paras torjunta keino on aktiivinen viljelykierto sekä kuparin ruiskuttaminen kasvustoon joko lannoitteeksi tai kasvinsuojeluaineeksi. Lisäksi perunan idätys lämpöisessä (yli 8 asteisessa) ja valoisassa varastossa vähentää ruton aiheuttamaa sadon menetystä. Samassa tutkimuksessa tuli esiin myös, etteivät pitkien itujen katkeaminen vähennä oleellisesti satotasoa.

IFOAM:IN JÄRJESTÄMÄ kongressi oli erittäin antoisa ja täynnä uutta tutkimusta sekä antoi mahdollisuuden verkostoitua alan huippujen kanssa kuin myös suomalaisten tutkijoiden ja alalla työskentelevien kanssa. Kongressi antoi myös näkymää siitä miten isoa on luomu maailmalla. ■

ERKKI VIHONEN
asiantuntija
luomukasvintuotanto
040 678 7689

HAVAINTOJA LUOMUSTA:

- Luomu on ”suurta” jo nyt maailmalla
- Luomun kehitystä viedään maailmalla eteenpäin vauhdilla
- Luomututkimusta tehdään niin EU:ssa kuin maailmallakin
- EU ja maailman päättäjillä on halu lisätä luomua ja tukea luomua
- Suomessa tarvittaisiin entistä aktiivisempaa otetta luomuun
- Vienti mahdollisuuksia olisi laadukkaalle luomulle
- Luomu innovaatioita tarvittaisiin niin Suomeen kuin maailmalle, vienti mahdollisuus

MAA- JA KOTITALOUS-NAISET

Uusia makuja JOULUPÖYTÄÄN

Uskaltaisiko sitä tänä jouluna poiketa perinteestä? Perinteet ovat iso ja tärkeä osa joulua sekä sen tuntua. Niistä kannattaa pitää kiinni, mutta vanhoja perinteitä voi aina vuosittain maustaa uusilla makuelämyksillä. On mukava yllättää perhe ja vieraat tutuilla raaka-aineilla, mutta uudella tavalla tarjottuna. Mukavaa joulun odotusta näiden ohjeiden saattelemana!

Punainen kaalisalaatti

½ punakaali
1 porkkana
2 omenaa
1 punasipuli
(100 g emmental- tai cheddarjuustoraastetta)

KASTIKE
½ dl kevytmajoneesia
½ dl maustamatonta jogurttia
1 valkosipulinkynsi
1 tl paprikajauhetta
ripaus suolaa ja valkopippuria

Suikaloi punakaali ohuiksi suikaleiksi. Raasta kuorittu porkkana ja omenat karkeaksi raasteeksi. Viipaloi punasipuli ohuiksi renkaiksi. Sekoita kastikeainekset ja yhdistä kasviksiin. Anna salaatin maustua jääkaapissa ennen tarjoilua.

Valkosuklaa-pannacotta omenaliemessä

5 dl kuohukermaa
1 dl sokeria
100 g valkosuklaata
3 liivatelehteä
2 tl vaniljasokeria

OMENALIEMI
5dl omenamehua
2 omenaa
1 dl sokeria
1 kanelitanko

Pane liivate likoamaan kylmään veteen. Keitä kermaa ja sokeria kunnes sokeri on sulanut. Lisää valkosuklaa paloina joukkoon sulamaan ja ota kattila pois liedeltä. Purista liivatteesta enin vesi ja sulata se suklaakerman joukkoon ja mausta vaniljasokerilla. Kaada seos annoslaseihin tai vuokiin ja hyydytä kylmässä yön yli. Pane omenamehu, sokeri ja kanelitanko kiehumaan. Keitä liemi noin puoleen. Kuori omena ja leikkaa se paksuhkoiksi lohkoiksi. Keitä omenalohkoja liemessä noin 5 minuuttia. Jäähdytä liemi ja siivilöi se. Kaada omenalientä hyytelöiden pinnalle ja lopuksi omenalohkot.

VINKKI: Valkosuklaa- pannacottan maistuu hyvältä myös mansikkakastikkeen kanssa. Soseuta sulaneet pakastemansikat ja mausta hieman sokerilla ja sitruunamehulla.

Lipeäkalaa norjalaiseen tapaan

n.1,5 kg lipeäkalaa, vettä, suolaa
200 g pekonia

KASTIKE
25 g voita
3 rkl vehnäjauhoja
½ l maitoa
½ dl sinappia
suolaa, valkopippuria

Jaa lipeäkala annospaloiksi ja laita kiehumaan 20 minuutiksi. Suikaloi pekoni ja paista pannulla. Laita kypsä kala tarjoiluastiaan ja pekonisuikaleet sen päälle. Valmista kastike.

Porsaanfilee rusina-sipulihillokkeen kera

600 g porsaan sisäfileetä
1 tl jauhettua kardemummaa
1 tl jauhettua maustepippuria
1,5 tl suolaa
2 rkl rypsiöljyä

Laita uuni kuumenemaan 150 asteeseen. Poista fileestä kalvot. Sekoita suola, kardemumma ja maustepippuri. Pyörittele fileet mausteseoksessa. Kuumenna paistinpannu, lisää siihen rypsiöljy ja paahda fileet joka puolelta. Laita fileet uunin kestävään astiaan ja kypsennä kunnes sisälämpötila on 60 astetta. Ota fileet uunista, kääri ne folioon ja anna vetäytyä 15 min. Fileet voi tarjoilla lämpimänä tai kylmänä.

RUSINA – SIPULIHILLOKE
2 pientä sipulia
2 valkosipulin kynttä
½ dl rypsiöljyä
6 rkl valko- tai punaviinietikkaa
1 dl valkoviiniä
2 dl vettä
1 dl hillosokeria
2 dl rusinoita
timjamia

Kuori sipuli, halkaise ja leikkaa puolikkaat ohueksi veneeksi. Hienonna valkosipuli. Kuullota sipulit miedolla lämmöllä rypsiöljyssä. Lisää etikka ja anna sen hiukan haihtua. Lisää loput ainekset ja anna kiehua miedolla lämmöllä noin 20 minuuttia. Jäähdytä, poista timjamin oksat ja tarjoile porsaanfileen kera.

Omenaglögi

½ l omenamehua
1 kanelitanko
1 tähtianis
5 kokonaista mausteneilikkaa
1 tl sitruunan kuoriraastetta
sokeria maun mukaan
(1 pullo valkoviiniä)

Laita kattilaan mehu, kanelitanko, tähtianis, mausteneilikat ja sitruunan kuoriraaste. Keitä hiljalleen kymmenisen minuuttia. Mausta glögi sokerilla. Sekoita joukkoon halutessasi valkoviiniä ja kuumenna. Kaada juoma laseihin ja laita koristeeksi omenalohkot.

Vihreät joulusilakat

½ kg silakkafileitä

MARINOINTILIEMI
1/2 l vettä
1dl etikkaa
1 rkl merisuolaa

KASTIKE
1 dl majoneesia
1 dl kermaviiliä
1/2dl ranskankermaa
1/2rkl sinappia
rkl viinietikkaa
valkosipulinkynsi
ruukku tilliä

Poista silakkafileistä nahka tai leikkaa ne pitkittäin kahtia. Sekoita vesi, etikka ja suola. Lisää joukkoon silakkafileet ja sekoita varovasti. Pidä kylmässä 3-6 tuntia tai kunnes fileet ovat läpikotaisin valkoisia. Valuta hyvin. Sekoita kastikeainekset tilliä ja valkosipulia lukuun ottamatta. Leikkaa tilli kannuun, lisää kuorittu valkosipuli ja osa kastikkeesta. Soseuta hienoksi ja kauniin vihreäksi sauvasekoittimella tai vastaavalla. Sekoita seos ja loput kastikkeesta ja lisää joukkoon silakat. Anna maustua vuorokausi ennen tarjoilua.

ANNA-LIISA SAARI
asiantuntija
ruoka, kotitalous
0400 993 226

SALAOJITUS KANNATTAA
Ota yhteyttä, niin vastaamme sinulle!

Ristimäki
0500 365192
erkki.ristimaki@valokaista.fi
www.salaoja.com

Kysy tarjousta!
ALAVUDEN RYPSIPURISTE
- Korkea E-vitamiinipitoisuus
- Maittava ja lypsättävä
- Laatulihaa ja hyviä kasvutuloksia
- Rakeinen, holvaamaton
- Irtotoimituksena / suursäkeissä
- Meiltä myös rehuöljyä
Alavuden Öljynpuristamo oy
Järviluomantie 24, ALAVUS, p. 06-511 3776, 040-189 5530
www.alavudenoljynpuristamo.fi aton@nic.fi

Maatalouteen teräsovet
Miedon Metallista tuloo....
Kurikan Miedosta vuodesta 1969
Valmistamme
-Lehti-, Pari-,Taitto-, Liuku-,
-Liukupalo-ovet ja ikkunat
- Kaikki pinnoitusvaihtoehdot
- Kuumasinkittynä tai maalattuna
- Valmistus määrämitoin
- Topperi, aukipitolaitteet
- Ovet myös konekäyttöisenä
Hyvät asiat vain paranoo....
Miedon Metalli Oy
Tel 06 450 2 325 www.miedonmetalli.fi

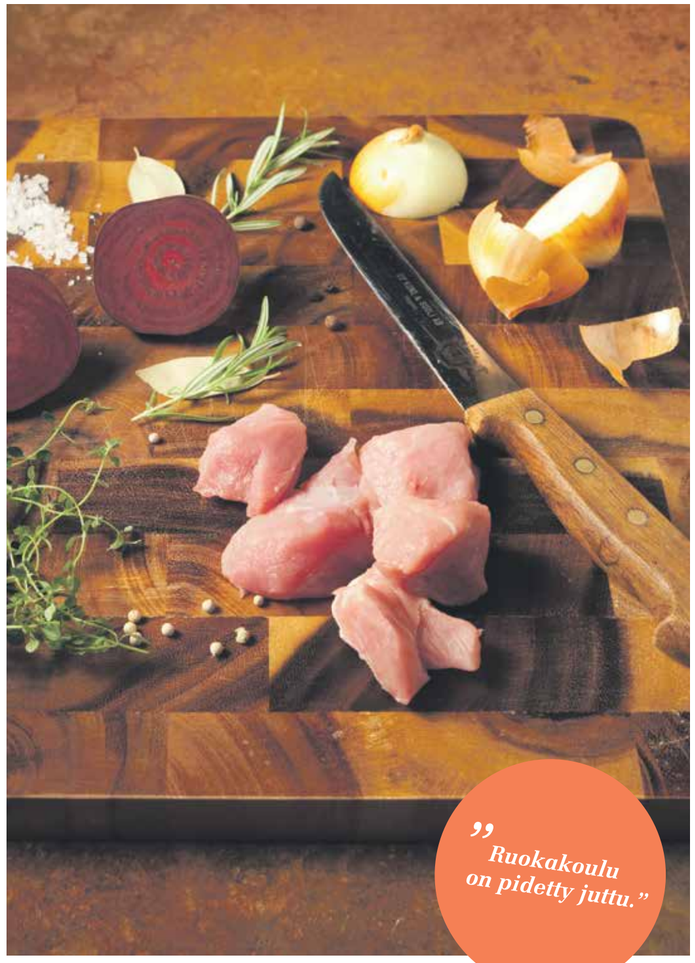

Ruokakoulusta UUSIA ELÄMYKSIÄ

Olemme uudistaneet Ruokakoulujamme. Ruokakoulut ovat mukava irtiotto arjesta. Niiden parissa viihdytään yhdessä, opitaan uutta sekä koetaan oivaltamisen iloa. Järjestämme Ruokakouluja pääsääntöisesti tilauksesta. Olemme tehneet tilaamisen nyt aiempaa helpommaksi, sillä niputimme tarjontamme kolmeen osaan: Piäntä siävää, Vähä parempaa ja Komiaa. Kotisivuiltamme voit käydä katsomassa, minkälaisia kurssikokonaisuuksia on tarjolla.

OLEMME VIETTÄNEET mukavia Ruokakoulu hetkiä mitä erilaisemmissa ympäristöissä. Milloin nuotion äärellä, milloin isossa tuvassa, toisinaan laitoskeittiössä. Ruokakoulu on pidetty juttu. Monet ryhmät ovat kiitelleet koulua hauskoista hetkistä, mutta myös siitä, että Ruokakoulun pariin ovat lähteneet myös ne, jotka eivät koskaan oikein osallistu mihinkään, ruoka-asiantuntija **Asta Asunmaa** kertoo. ■

JOULULAHJAVINKKI

Osta suvun miehille lahjakortti Äijäruokaa-kurssille. Äijäruokaa-kurssi järjestetään **27.1.2015 klo 18 Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalolla**.

KYSY LISÄÄ
Asta Asunmaa
erityisasiantuntija, ruoka, kotitalous
puh. 040 592 9226

LUE LISÄÄ: **http://etela-pohjanmaa.maajakotitalousnaiset.fi/ruokakoulut**

Yhteystiedot

JOHTO JA TUKIPALVELUT

Haapala Hannu, toimitusjohtaja 043 825 2805
Lenkkeri-Tamminen Miia, tiedottaja 0400 159 118
Viitala Kaisa, viestintä- ja markkinointiassistentti, hankkeet 040 680 3418
Perälä Tuula, toimistosihteeri, ilmoittautumiset ja tuotetilaukset 040 706 3386
Lokasaari Elina, talousihteeri, laskutus 043 824 7779
Öhage Marita, hankepäällikkö 040 689 1060
Honkola Tuttu, talouspäällikkö 040 847 4096
Huovila Kaarina, asiantuntija, taloushallinto, palkanlaskenta 050 378 1793
Kiikka Saija, asiantuntija, taloushallinto, ostoreskontra 040 7035 035
Lemettinen Maija, toimistosihteeri 043 824 7780
Putula Hannu, IT-asiantuntija 040 510 5965

PROAGRIA KASVI-, SIKA- JA SIIPIKARJATILAT

Honkala Henri, palvelupäällikkö 040 827 7100

VILJATILAT

Leppä Jouni, asiantuntija, kasvintuotanto 0400 361 250
Luikku Niko, asiantuntija, kasvintuotanto 0400 297 245
Luokkakallio Jari, asiantuntija, luomukasvintuotanto, energia 0400 297 235
Mäkinen Jari, asiantuntija, kasvintuotanto 040 510 2795
Tuomela Toni, asiantuntija, kasvintuotanto 040 686 0559
Tuomisto Pekka, erityisasiantuntija, kasvinsuojelu, kasvintuotanto 0400 891 889
Vihlman Katariina, asiantuntija, kasvintuotanto 040 582 6775
Vihonen Erkki, asiantuntija, luomukasvintuotanto 040 678 7689

SIKA- JA SIIPIKARJATILAT

Ala-Luukko Kaija, asiantuntija, talous, kasvi-, sika- ja siipikarjatilat 040 832 3521
Mäkelä Juha, asiantuntija, kasvintuotanto 0400 267 535
Perälä Marja-Leena, asiantuntija, kasvintuotanto 0400 166 200
Toppari Juha-Matti, nuorempi asiantuntija, talous, kasvi-, sika- ja siipikarjatilat 043 825 2806

PERUNA- JA MARJATILAT

Jaakkola Anna-Kaisa, asiantuntija, kasvintuotanto, peruna 040 525 0375
Kraatari Mikko, asiantuntija, kasvintuotanto 040 137 3599
Luoma Markus, asiantuntija, kasvintuotanto, peruna 0400 180 071
Raatikainen Arja, erityisasiantuntija, marjatuotanto 050 377 9530
Rahko Juhani, asiantuntija, kasvintuotanto, peruna 043 825 0103

PROAGRIA MAITO-, LIHANAUTA- JA LAMMASTILAT

Talvilahti Arja, palvelupäällikkö, toimitusjohtajan sijainen 0400 168 489

MAITOTILAT, TOIMIALUE KOKO MAAKUNTA

Leskinen Ulla Maija, erityisasiantuntija, luomu, kotieläintuotanto 040 504 5591
Mäntyharju Johanna, erityisasiantuntija, ruokinta, teknologia, maitotilat 040 512 1901
Niinistö Anne, asiantuntija, ruokinta, maitotilat 043 825 0522
Perasto Seija, terveydenhuolto-eläinlääkäri, maitotilat 043 824 8030
Riihikangas Erkki, erityisasiantuntija, talous, maitotilat 0400 160 041
Sillanpää Satu, asiantuntija, ruokinta, teknologia, maitotilat 040 672 4567
Soisalo Tiina, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 502 5590
Vallinhovi Sari, erityisasiantuntija, kasvintuotanto, nurmi 0400 764 217

ITÄINEN MAITO (JÄRVISEUTU, KUUSIOKUNNAT)

Hongisto Saila, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 0400 497 516
Kivisaari Hannu, asiantuntija, kasvintuotanto, nurmi 0400 798 580
Niemi Janne, asiantuntija, tilipalvelut, talous, kasvintuotanto 0400 422 765
Paloneva Päivi, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 043 825 6327

ETELÄINEN MAITO (SUUPOHJA, JALASJÄRVI, KURIKKA, ILMAJOKI)

Kananoja Arja, asiantuntija, kasvintuotanto, nurmi 040 507 0475
Kivistö Marketta, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 0400 163 318
Kujala Arja, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 759 8618
Lämpsä Jarmo, asiantuntija, talous, maitotilat 040 126 3481
Mattila-Löppönen Kirsi, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 594 5745
Yli-Rahnasto Auli, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 526 2467

POHJOINEN MAITO (KAUHAVA, KYRÖNMAA, LAPUA, SEINÄJOKI)

Ikola Maria, asiantuntija, kotieläin-, nurmituotanto, luomu, maitotilat 040 761 9770
Jääskeläinen Marita, asiantuntija, kotieläin-, nurmituotanto, maitotilat 043 825 4860
Lampen Tiina, nuorempi asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 043 825 2408
Minni Marianne, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 528 4582
Onkamo-Hill Teija, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 040 481 3818
Pietilä Mirva, asiantuntija, kotieläintuotanto, maitotilat 043 825 0524
Torkko Juhani, asiantuntija, talous, maitotilat 0400 589 569

LIHANAUTA-, LAMMAS- JA HEVOSTILAT

Alanco Milla, asiantuntija, lammas- ja vuohituotanto 040 706 0558
Hakomäki Sini, asiantuntija, lammas- ja vuohituotanto 043 825 0526
Korpivaara Nanne, asiantuntija, hevostalous 040 161 2552
Kraatari Vuokko, asiantuntija, lihanauta- ja emolehmätuotanto 040 169 6557
Tanner-Koopmans Urpu, asiantuntija, lihanauta- ja emolehmätuotanto 040 184 8166
Viitasalo Marjut, asiantuntija, talous, nauta- ja lammastilat 040 353 0227

PROAGRIA RAKENNUS-, SALAOJA- JA MITTAUSPALVELUT

Korpela Timo, palvelupäällikkö 040 596 4032
Korpi Risto, nuorempi asiantuntija, arkkitehtuuri, rakentaminen 043 825 2808
Suomela Markku, asiantuntija, rakentaminen 040 524 5913
Keltto Markku, asiantuntija, salaojitus 040 730 9820
Laakso Juha, asiantuntija, mittaus, salaojitus 040 526 4930
Niemelä Harri, asiantuntija, mittaus, salaojitus 040 544 4510
Pirttimäki Heimo, asiantuntija, mittaus, salaojitus 0400 367 212
Hakala Ville, asiantuntija energia 040 673 4707
Väisänen Seppo, nuorempi asiantuntija, vesitalous 043 825 2810

PROAGRIA SPV-, TILI- JA YRITYSPALVELUT

Pajula Timo, palvelupäällikkö 040 503 2650
Kangas Unto, erityisasiantuntija, omistajanvaihdokset 040 766 7598
Kuja-Lipasti Olavi, erityisasiantuntija, yhtiöittäminen, omistajanvaihdokset, verotus 040 127 2420
Lampinen Samuli, asiantuntija, omistajavaihdokset, kiinteistönarvioinnit 040 526 0147
Autio Kaija, asiantuntija, tilipalvelut Kauhava 040 139 5597
Harju Ella, nuorempi asiantuntija, tilipalvelut Kauhajoki, Seinäjoki 043 825 6323
Kallioniemi Satu, asiantuntija, yritys- ja tilipalvelut Seinäjoki 040 848 7759
Niemi Janne, asiantuntija, talous, tilipalvelut Alajärvi 0400 422 765
Takala Sanna , asiantuntija, tilipalvelut Alajärvi 040 554 2669
Yli-Hukkala Seija, asiantuntija, kannattavuuskirjanpito, tilipalvelut Seinäjoki 040 580 2258
Kallioniemi Kari, erityisasiantuntija, yrityspalvelut 0400 267 384

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Viitala Kaisa, vs. toiminnanjohtaja 040 680 3418
Asunmaa Asta, erityisasiantuntija, ruoka, kotitalous 040 592 9226
Saari Anna-Liisa, asiantuntija, ruoka, kotitalous 0400 993 226
Asunmaa Riikka, maisemasuunnittelija 040 534 9337
Turpeinen Marika, maisemasuunnittelija 043 825 2410

TRAHTEERI

Elinkeinotalon lounas- ja tilausravintola,
www.trahteeri.net 043 824 8510

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAAN PALVELUPISTEET MAAKUNNASSA:

SEINÄJOKI Huhtalantie 2 (Elinkeinotalo)
ALAJÄRVI Kauppakatu 26
KAUHAVA Kauppatie 109 (Yrittäjäopisto)
SUUPOHJA Teknologiapuisto 1, Kauhajoki
TUURI Tuurintie 2 (Avoinna sop. mukaan)

Maatalousalan julkaisut helposti saatavilla uudesta nettikaupasta!

WWW.PROAGRIAVERKKOKAUPPA.FI

Rauhallista Joulua
Onnea vuodelle 2015

Yhteistyöstä kiittäen

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan
Maa- ja kotitalousnaiset

Työhtäinen. Benjam Pöntinen

CERTIFIERAT KVALITETSYSTEM ISO 9001 DNV

ProAgria Keskusten ja ProAgria Keskusten Liiton johtamisjärjestelmälle on myönnetty ryhmäsertifikaatti.

MAA- JA KOTITALOUS· NAISET

PRO Agria

Jo ennestään mainioista vakuutuksista tuli juuri jopa 5% parempia.

LähiTapiolasta saat tutkitusti Suomen parasta palvelua.* Ja 2.6.2014 alkaen nyt myös jopa 5 % Bonusta. Asiakkaidensa 100 % omistamassa yhtiössä eduista hyödymme me kaikki. Välitetään toisistamme.

LÄHITAPIOLA
Etelä-Pohjanmaa

*EPSI Rating 2013: LähiTapiolan palvelun laatu koetaan erinomaisena; 1. sija | Palveluntarjoajat: LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiö, LähiTapiolan alueyhtiöt, LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö.

POP Pankista kattavaa ja paikallista maatalouden tuntemusta!

POP Pankkien maatalousasiantuntijat palveluksessasi:

Alahärmä	Broo Anna-Maija	06 485 5000
Isojoki	Forsman Sami	040 670 3252
Kauhajoki	Peräkorpi Jarmo	020 166 6261
Kauhava	Orrenmaa Pauli	06 485 5600
Kortesjärvi, Evijärvi	Holkkola Jaana	040 836 8522
Kristiinankaupunki	Ingves Ann-Christine	020 166 6592
Kurikka	Rinta-Homi Taina	06 450 6522
Kyrönmaa, Kokkola	Jantunen Väinö	040 650 0464
Laihia	Pernaa Jukka	06 477 6622
Lappajärvi	Lantela Pentti	020 749 5309
Lapua	Suokko Marko	06 433 9414
Seinäjoki	Yli-Kuivila Mikko	06 421 3714
Teuva, Jurva, Karijoki	Luoma Tarja	020 166 6509
Tiistenjoki	Peurala Päivi	06 433 7400
Ylihärmä, Ylistaro	Hietamäki Jarmo	06 482 3200

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@poppankki.fi

Ota yhteyttä!

POP Pankki

Menestystä maalle

www.poppankki.fi

Uuden traktorin ei tarvitse olla kallis!

John Deere 5100M

- 105 hv John Deere Powertech -moottori
- Huippumukava ohjaamo kruunaa kokonaisuuden

John Deere 5100M
hinta alk. **38750€**
alv. 0% + toimituskulut.
Koskee rajallista erää 5100M-traktoreita.

John Deere 5055E

Ohjaamolla varustettu nelivetotraktori.

- 55 hv John Deere -moottori
- Luokkansa mukavin ja tilavin ohjaamo!

John Deere 5055E
23 900 €
alv. 0% + toimituskulut

Kuvan koneet erikoisvarustein.

Rami Paavola
p. 010 76 83474

Tapani Rinta
p. 010 76 83480

Ano Halla-Aho
p. 010 76 83476

JOHN DEERE

TERVETULOA TUTUSTUMAAN ESITTELYKONEISIIN
Seinäjoen Konekeskukseen
Latvalantie 4, Hyllykallio

AGRI MARKET
www.agrimarket.fi